GENERALINIO ADVOKATO
ATHANASIOS RANTOS IŠVADA,
pateikta 2022 m. gruodžio 15 d.[1]

Byla C-124/21 P

International Skating Union
prieš

Europos Komisiją

„Apeliacinis skundas – Konkurencija – Tarptautinės sporto federacijos, kuri turi reguliavimo įgaliojimus ir vykdo ekonominę veiklą, priimtos taisyklės – Taisyklės, susijusios su leidimo varžyboms suteikimu, sportininkų dalyvavimu jose ir ginčų sprendimu arbitraže – SESV 101 straipsnio 1 dalis – Konkurencijos ribojimas dėl tikslo – Pateisinimas“

I. Įvadas

1. Apeliaciniu skundu *International Skating Union* (Tarptautinė čiuožimo sąjunga, toliau – TČS arba apeliantė) prašo iš dalies panaikinti 2020 m. gruodžio 16 d. Europos Sąjungos Bendrojo Teismo sprendimą *International Skating Union / Komisija* (T-93/18, EU:T:2020:610, toliau – skundžiamas sprendimas); juo šis teismas iš dalies atmetė jos ieškinį dėl 2017 m. gruodžio 8 d. Europos Komisijos sprendimo C(2017) 8230 *final* byloje pagal SESV 101 straipsnį ir EEE susitarimo 53 straipsnį (Byla AT.40208 – Tarptautinės čiuožimo sąjungos atrankos taisyklės) (toliau – ginčijamas sprendimas) panaikinimo.

2. Tuo pačiu metu įstojusios į bylą šalys pirmojoje instancijoje, t. y. du sportininkai (M. Tuitert ir N. Kerstholt), pateikę skundą, dėl kurio Komisija pradėjo procedūrą prieš TČS, bei *European Elite Athletes Association* (Europos elitinių sportininkų asociacija) (toliau – įstojusios į bylą šalys ir priešpriešinį apeliacinį skundą pateikusios šalys), pateikė priešpriešinį apeliacinį skundą, taip pat siekdamos dalinio skundžiamo sprendimo panaikinimo.

3. Kaip byloje C-333/21, *European Super League*, kurioje išvadą teikiu tą pačią dieną, šioje byloje nagrinėjama konkurencijos teisės ir sporto santykio bei derinimo problematika, taip pat keliami klausimai, kurie, be to, kad tam tikri iš jų nenagrinėti teisiniu požiūriu, turi esminę reikšmę ir sporto federacijų „egzistenciniu“ požiūriu.

[1] Originalo kalba: prancūzų.

II. Ginčo aplinkybės

4. Ginčo aplinkybės išdėstytos skundžiamo sprendimo 1–37 punktuose ir, kiek aktualu šiai išvadai, gali būti apibendrintos, kaip nurodyta toliau.

A. Faktinės aplinkybės

5. TČS yra vienintelė Tarptautinio olimpinio komiteto (TOK) pripažinta tarptautinė sporto federacija, veikianti dailiojo čiuožimo ir greitojo čiuožimo ant ledo srityje. Ją sudaro nacionalinės čiuožimo asociacijos (federacijos), o jų nariai – klubai ir čiuožėjai.

6. TČS vykdo dvejopas funkcijas, nes, pirma, jos tikslas – pasauliniu mastu reglamentuoti, organizuoti, administruoti ir skatinti dailųjį čiuožimą ir greitąjį čiuožimą ant ledo ir, antra, ji vykdo ekonominę veiklą, t. y. organizuoja tarptautines čiuožimo ant ledo varžybas.

7. Vykdydama „reglamentavimo“ funkciją TČS priėmė visumą taisyklių, kodeksų ir pranešimų, be kita ko, toliau nurodytas taisykles. TČS bendrosios taisyklės apima ir vadinamąsias „tinkamumo taisykles“, jose nustatytos sąlygos, kuriomis sportininkai gali dalyvauti čiuožimo ant ledo varžybose. Šiose tinkamumo taisyklėse numatyta, kad, pirma, TČS arba jos narės turi būti suteikusios leidimus tokioms varžyboms ir, antra, tose varžybose turi būti laikomasi šios federacijos nustatytų taisyklių.

8. 2014 m. priimtoje tų tinkamumo taisyklių redakcijoje, be kita ko, buvo 102 taisyklės 2 dalies c punktas, 102 taisyklės 7 dalis ir 103 taisyklės 2 dalis, iš kurių matyti, kad už sportininko dalyvavimą varžybose, kurioms TČS ar viena iš šios federacijos narių nebuvo suteikusi leidimo, atitinkamam asmeniui buvo taikoma sankcija – draudimas visą gyvenimą dalyvauti jos rengiamose varžybose.

9. Taip pat jose buvo 102 taisyklės 1 dalies a punkto i papunktis, pagal kurį asmuo „turi teisę dalyvauti TČS kompetencijai priklausančioje veikloje ir varžybose, jei šis asmuo laikosi [jos] principų ir politikos, kaip antai išdėstytų [jos] statute“, ir 102 taisyklės 1 dalies a punkto ii papunktis, kuriame buvo nurodyta, kad „tinkamumo sąlyga suformuluota siekiant užtikrinti tinkamą TČS, kuri naudoja savo finansines pajamas <…> sporto šakų administravimui ir plėtrai, taip pat [savo] narių ir jiems priklausančių čiuožėjų rėmimui ar naudai, ekonominių ir kitų interesų apsaugą“.

10. 2016 m. tinkamumo taisyklės buvo peržiūrėtos.

11. Po šios peržiūros pagal 102 taisyklės 7 dalį numatytos sankcijos už sportininko dalyvavimą varžybose, kurioms TČS nėra suteikusi leidimo, nustatomos pagal padaryto pažeidimo sunkumą ir apima įspėjimą, kai padarytas pirmas pažeidimas, diskvalifikaciją iki 5 metų už nerūpestingą dalyvavimą varžybose, kurioms nėra suteiktas leidimas, diskvalifikaciją iki 10 metų už sąmoningą dalyvavimą tokiose varžybose ir diskvalifikaciją visam gyvenimui už pažeidimą, kuris laikomas „labai sunkiu“.

12. Be to, po tos peržiūros 102 taisyklės 1 dalies a punkto ii papunktyje nebeliko nuorodos į tinkamą TČS ekonominių interesų apsaugą, vietoje jos nurodyta, kad „tinkamumo sąlyga suformuluota siekiant užtikrinti tinkamą [šios federacijos], kuri naudoja savo finansines pajamas <…> sporto šakų administravimui ir plėtrai, taip pat [savo] narių ir jiems priklausančių čiuožėjų rėmimui ar naudai, etinių vertybių, statutinių tikslų ir kitų teisėtų interesų apsaugą“.

13. Kartu su šiomis įvairiomis taisyklėmis nuo 2006 m. birželio 30 d. taikomo TČS statuto 25 straipsniu čiuožėjams, pageidaujantiems skųsti jų atžvilgiu priimtą sprendimą dėl netinkamumo, suteikiama išimtinė galimybė dėl šio sprendimo pateikti skundą Lozanoje (Šveicarija) įsteigtam Sporto arbitražo teismui (toliau – SAT).

14. 2015 m. spalio 25 d. TČS paskelbė Pranešimą Nr. 1974 „Atviros tarptautinės varžybos“ (toliau – Pranešimas Nr. 1974), jame nustatyta procedūra, kurios reikia laikytis, siekiant gauti leidimą rengti tarptautines čiuožimo ant ledo varžybas, ir kuri taikoma tiek šios federacijos narėms, tiek tretiesiems organizatoriams.

15. Šiame pranešime nurodyta, kad visoms šioms varžyboms turi būti suteiktas išankstinis TČS leidimas ir jos turi būti rengiamos laikantis šios federacijos nustatytų taisyklių. Be to, tame pranešime išvardyti visi bendrieji, finansiniai, techniniai, sportiniai ir etiniai reikalavimai, kurių turi laikytis kiekvienas čiuožimo ant ledo varžybų organizatorius. Be kita ko, numatyta, jog reikalaujama, kad kartu su kiekviena paraiška suteikti leidimą būtų pateikta techninė ir sportinė informaciją (varžybų vieta ir prizų, kurie bus išmokėti, suma, verslo planai, biudžetas ir nušvietimas televizijoje ir t. t.), kad kiekvienas organizatorius turi pateikti deklaraciją, patvirtinančią, kad jis laikysis TČS etikos kodekso, ir kad pastaroji gali prašyti pateikti papildomos informacijos apie šiuos įvairius duomenis. Kaip matyti iš TČS etikos kodekso, taikomo nuo 2012 m. sausio 25 d., 4 straipsnio h punkto, visi organizatoriai turi, be kita ko, „susilaikyti nuo dalyvavimo bet kokios formos lažybose arba nuo bet kokios formos lažybų ar lošimų, susijusių su bet kokiomis [šios federacijos] kompetencijai priklausančiomis varžybomis ar veikla, rėmimo“.

16. Atitinkamai Pranešime Nr. 1974 TČS įgaliota patenkinti arba atmesti paraišką suteikti leidimą, remdamasi šiame pranešime nustatytais reikalavimais ir pagrindiniais šios federacijos siekiamais tikslais, konkrečiai apibrėžtais jos įstatų 3 straipsnio 1 dalyje. Jeigu paraiška atmetama, organizatorius gali pateikti skundą SAT pagal TČS procedūros taisykles.

17. Galiausiai šiame pranešime numatyta, kad kiekvienas čiuožimo ant ledo varžybų organizatorius turi sumokėti TČS solidarumo įmoką (jos dydis nustatomas kiekvienu konkrečiu atveju), skirtą šios federacijos prižiūrimoms sporto šakoms skatinti ir plėtoti.

B. Administracinė procedūra ir ginčijamas sprendimas

18. 2017 m. gruodžio 8 d. Komisija priėmė ginčijamą sprendimą dėl 2014 m. TČS priimtų taisyklių ir dėl 2016 m. peržiūrėtų taisyklių.

19. Pirma, šiame sprendime Komisija apibrėžė atitinkamą rinką kaip pasaulinę tarptautinių greitojo čiuožimo ant ledo varžybų organizavimo ir komercinio naudojimo rinką. Taip pat ši institucija nurodė, kad TČS buvo pajėgi iš esmės paveikti konkurenciją šioje rinkoje dėl dvejopo statuso, nes ji yra subjektas, turintis įgaliojimus suteikti leidimus rengti su šia rinka susijusias tarptautines varžybas, ir subjektas, atsakingas už svarbiausių iš šių varžybų rengimą.

20. Antra, Komisija nusprendė, kad TČS gali būti laikoma įmonių asociacija ir kad jos priimtos taisyklės yra tokios įmonių asociacijos sprendimai, kaip tai suprantama pagal SESV 101 straipsnio 1 dalį.

21. Trečia, ši institucija nusprendė, kad TČS nustatytų tinkamumo ir leidimų suteikimo taisyklių tikslas yra konkurencijos ribojimas, kaip tai suprantama pagal SESV 101 straipsnio 1 dalį, nes, iš esmės išnagrinėjus šių taisyklių turinį, tikslus, jų priėmimo ekonominį ir teisinį kontekstą, matyti, kad jomis galėjo būti naudojamasi siekiant riboti su TČS konkuruojančių potencialių tarptautinių greitojo čiuožimo ant ledo varžybų organizatorių galimybę patekti į atitinkamą rinką ir jomis buvo ribojama profesionalių greitojo čiuožimo sportininkų galimybė laisvai dalyvauti tokiose varžybose, taip pat iš potencialių jų organizatorių atimta galimybė naudotis sportininkų, kurie yra būtini joms surengti, paslaugomis.

22. Ketvirta, pažymėjusi, kad nereikia vertinti nagrinėjamų taisyklių poveikio konkurencijai, Komisija nurodė priežastis, dėl kurių ji nusprendė, kad šios taisyklės darė ir antikonkurencinį poveikį.

23. Penkta, iš esmės ji nusprendė, kad tos taisyklės negalėjo būti laikomos nepatenkančiomis į SESV 101 straipsnio 1 dalies taikymo sritį, nes jomis ribojama galimybė siekti teisėtų tikslų ir jos proporcingos tiems tikslams, todėl atsižvelgiant į šių taisyklių tikslą ir antikonkurencinį poveikį jas reikia pripažinti šioje nuostatoje draudžiamu ribojimu.

24. Šešta, Komisija nusprendė, kad TČS priimtos taisyklės arbitražo srityje savaime nėra konkurencijos ribojimas, bet šiuo atveju jomis vis vien sustiprinami šios federacijos nustatytų tinkamumo ir leidimų suteikimo taisyklių nulemti konkurencijos ribojimai.

25. Galiausiai, septinta, ji nusprendė, kad šios tinkamumo ir leidimų suteikimo taisyklės neatitinka SESV 101 straipsnio 3 dalyje keliamų kumuliacinių išimties pagal šią nuostatą taikymo sąlygų, kad jos daro poveikį valstybių narių tarpusavio prekybai, kad daro poveikį tiek Sąjungoje, tiek Europos ekonominėje erdvėje (EEE) ir kad reikia nurodyti TČS nutraukti taip apibūdintą pažeidimą, antraip bus skirtos periodinės baudos, tačiau jai nepaskyrė baudos, be kita ko, atsižvelgdama į tai, kad šioje sprendimų srityje nėra „precedento“.

26. Ginčijamo sprendimo rezoliucinės dalies 1 straipsnyje nustatyta, kad TČS „pažeidė [SESV] 101 straipsnį ir [EEE] susitarimo 53 straipsnį, kai priėmė ir taikė tinkamumo taisykles, visų pirma <…> 2014 m. <…> ir 2016 m. bendrųjų taisyklių 102 ir 103 taisykles, greitajam čiuožimui“. Taip pat to sprendimo 2 straipsnyje šiai federacijai nurodyta nutraukti šį pažeidimą ir jo nekartoti, o 4 straipsnyje numatyta, kad, jeigu nebus laikomasi šių nurodymų, bus skirtos periodinės baudos.

C. Teismo procesas ir skundžiamas sprendimas

27. 2018 m. vasario 19 d. Bendrojo Teismo kanceliarija gavo ieškinį, juo TČS prašė panaikinti ginčijamą sprendimą. Grįsdama savo reikalavimus ji rėmėsi aštuoniais pagrindais, kurių pirmasis iš esmės nurodytas dėl pareigos motyvuoti neįvykdymo, antrasis–penktasis – dėl SESV 101 straipsnio pažeidimo, nes šis straipsnis taikytas jos nustatytoms tinkamumo ir leidimų suteikimo taisyklėms[2], šeštasis – dėl to straipsnio pažeidimo, nes jis taikytas jos arbitražo taisyklėms, o septintasis ir aštuntasis – dėl nurodymų neteisėtumo ir jai skirtų periodinių baudų.

[2] Antrasis apeliantės nurodytas pagrindas buvo grindžiamas konstatuotu ribojimu dėl tikslo, o trečiasis ir ketvirtasis pagrindai – Komisijos pateiktu vertinimu, ar konkurencijos ribojimas būdingas siekiant teisėtų tikslų ir jiems proporcingas.

28. 2020 m. gruodžio 16 d. Bendrasis Teismas priėmė skundžiamą sprendimą ir jame iš esmės nusprendė, kad ginčijamas sprendimas nėra neteisėtas, kiek jis susijęs su TČS tinkamumo ir leidimų suteikimo taisyklėmis, bet jis neteisėtas, kiek yra susijęs su šios federacijos nustatytomis taisyklėmis arbitražo srityje.

D. Šalių reikalavimai

1. Apeliacinio skundo reikalavimai

29. Apeliaciniu skundu TČS Teisingumo Teismo prašo:

– panaikinti skundžiamą sprendimą tiek, kiek juo iš dalies atmestas pirmojoje instancijoje pareikštas ieškinys,

– panaikinti ginčijamą sprendimą tiek, kiek jis nepanaikintas skundžiamu sprendimu, ir

– priteisti iš Komisijos ir įstojusių į bylą šalių bylinėjimosi pirmojoje instancijoje ir apeliacinėje instancijoje išlaidas.

30. Komisija prašo atmesti apeliacinį skundą ir priteisti iš TČS bylinėjimosi išlaidas.

31. Įstojusios į bylą šalys prašo atmesti apeliacinį skundą.

2. Priešpriešinio apeliacinio skundo reikalavimai

32. Priešpriešiniu apeliaciniu skundu jį pateikusios šalys Teisingumo Teismo prašo:

– panaikinti skundžiamą sprendimą tiek, kiek juo iš dalies panaikintas ginčijamas sprendimas,

– atmesti pirmojoje instancijoje pareikštą ieškinį tiek, kiek jis neatmestas skundžiamu sprendimu, ir

– priteisti iš TČS bylinėjimosi apeliacinėje instancijoje išlaidas.

33. Komisija prašo priimti priešpriešinį apeliacinį skundą ir priteisti iš TČS bylinėjimosi išlaidas.

34. TČS prašo atmesti priešpriešinį apeliacinį skundą ir priteisti iš įstojusių į bylą šalių bylinėjimosi išlaidas.

III. Apeliacinio skundo analizė

A. Pirminės pastabos

35. Prieš pradedant nagrinėti apeliacinį skundą, manau, tikslinga paaiškinti analitinį pagrindą, kurį reikia taikyti nagrinėjant sporto federacijų nustatytas taisykles atsižvelgiant į konkurencijos teisę.

1. Dėl SESV 101 straipsnio 1 dalies taikymo sporto federacijų priimtoms taisyklėms

36. Pagal Teisingumo Teismo jurisprudenciją konkurencijos sritį reglamentuojančios SESV nuostatos taikomos sportinei veiklai tiek, kiek ji yra ekonominė veikla [3]. Vadinasi, vadovaujančių sporto institucijų, kaip antai TČS, taisyklėms iš principo taikoma Sąjungos konkurencijos teisė [4].

37. Vis dėlto SESV 101 straipsnio 1 dalyje nustatytas draudimas nebūtinai taikomas kiekvienai sporto federacijos patvirtintai priemonei, galinčiai riboti konkurenciją. Siekiant taikyti šią nuostatą konkrečiu atveju pirmiausia reikia atsižvelgti į bendrą šios priemonės priėmimo ar veikimo kontekstą, konkrečiau kalbant, į jos tikslus [5].

38. Taigi taikant konkurencijos teisę sporto federacijų nustatytoms taisyklėms, be kita ko, siekiant įvertinti galimus konkurencijos ribojimo pateisinimus, gali būti reikšmingi SESV 165 straipsnyje nurodyti konkretūs sporto ypatumai [6].

39. Todėl SESV 101 straipsnio 1 dalis netaikoma šioms priemonėms, jeigu ginčijamų sporto federacijos taisyklių ribojamąjį poveikį pagrįstai buvo galima laikyti būtinu teisėtam „sporto“ tikslui užtikrinti ir jeigu tas poveikis neviršija to, kas būtina šiam tikslui pasiekti [7].

40. Šiuo klausimu reikia patikslinti, kad pagalbinių ribojimų analizė ir klausimas, ar konkrečiam elgesiui netaikoma SESV 101 straipsnio 1 dalis, nes jis proporcingas siekiamam teisėtam tikslui, skiriasi nuo klausimo, ar šiuo elgesiu siekiama riboti konkurenciją dėl tikslo ar dėl poveikio. Kaip aiškiai matyti iš Teisingumo Teismo jurisprudencijos, tik pirmajame etape konstatavęs, kad priemonė gali riboti konkurenciją, kaip tai suprantama pagal SESV 101 straipsnio 1 dalį, – nors dar nepadaręs aiškios išvados dėl konkurencijos ribojimo dėl tikslo arba dėl poveikio, – antrajame etape Teisingumo Teismas nagrinės, ar konkurenciją ribojantis poveikis būdingas siekiant teisėtų tikslų ir jiems proporcingas, kad nebūtų taikoma SESV 101 straipsnio 1 dalis [8].

41. Reikia konstatuoti, kad, priešingai, nei vadovaujantis ginčijamame sprendime Komisijos taikytu požiūriu, skundžiamame sprendime Bendrasis Teismas kartu išnagrinėjo apeliantės antrąjį pagrindą dėl išvados, kad tinkamumo taisyklėmis siekta riboti konkurenciją, ir trečiąjį bei ketvirtąjį pagrindus dėl Komisijos vertinimo, ar konkurencijos ribojimas būdingas siekiant teisėtų tikslų ir jiems proporcingas [9].

42. Beje, taikant sąvoką „pagalbiniai ribojimai“ nereikia palyginti konkurencijai palankaus ir antikonkurencinio poveikio, nes ši analizė gali būti atliekama tik konkrečiai taikant SESV 101 straipsnio 3 dalį [10]. Vadinasi, pagalbinių ribojimų teorija gali būti ypač svarbi, kai taisykles nustato sporto federacijos, nes sąlygos, kurias reikia tenkinti, kad būtų taikoma išimtis pagal SESV 101 straipsnio 3 dalį, atrodo, gerokai sunkiau įvykdomos, palyginti su nurodytosiomis

3 Žr. 2013 m. balandžio 25 d. Sprendimą *Asociația Accept* (C-81/12, EU:C:2013:275, 45 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

4 Šiuo klausimu žr. 2006 m. liepos 18 d. Sprendimą *Meca-Medina ir Majcen / Komisija* (C-519/04 P, EU:C:2006:492, toliau – Sprendimas *Meca-Medina*, 29–34 punktai).

5 Žr. 2002 m. vasario 19 d. Sprendimą *Wouters ir kt.* (C-309/99, EU:C:2002:98, 97 punktas).

6 Žr. 2010 m. kovo 16 d. Sprendimą *Olympique Lyonnais* (C-325/08, EU:C:2010:143, 40 punktas).

7 Žr. 2006 m. liepos 18 d. Sprendimą *Meca-Medina* (42 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija ir 45 punktas).

8 Žr. 2002 m. vasario 19 d. Sprendimą *Wouters ir kt.* (C-309/99, EU:C:2002:98, 110 punktas); 2014 m. rugsėjo 4 d. Sprendimą *API ir kt.* (C-184/13–C-187/13, C-194/13, C-195/13 ir C-208/13, EU:C:2014:2147, 43 ir 49 punktai) ir 2017 m. lapkričio 23 d. Sprendimą *CHEZ Elektro Bulgaria ir FrontEx International* (C-427/16 ir C-428/16, EU:C:2017:890, 51 ir 57 punktai).

9 Žr. šios išvados 87–89 punktus.

10 Žr. Komisijos pranešimo dėl EB sutarties 81 straipsnio 3 dalies taikymo gairių (OL C 101, 2004, p. 97) 29 ir 30 konstatuojamąsias dalis.

Sprendime *Meca-Medina*[11]. Šiuo klausimu reikia priminti, jog tam, kad būtų taikoma individuali išimtis pagal SESV 101 straipsnio 3 dalį, priemonė turi atitikti visas keturias šiame straipsnyje nustatytas kumuliacines sąlygas ir asmuo, kuriam inkriminuojamas konkurencijos taisyklių pažeidimas, turi įrodyti konkurencijai palankų poveikį, pasireiškusį padidėjusiu veiksmingumu, daugiausia siejamu su ekonomine nauda, – kaip antai, mažinant gamybos sąnaudas ar gerinant ir kuriant naują gaminį sukurta pridėtine verte, – nusveriantį susitarimo ribojamąjį poveikį.

43. Galiausiai, jeigu ribojimai viršija tai, kas būtina siekiamam teisėtam tikslui, poveikį konkurencijai reikia nagrinėti taikant įprastą SESV 101 straipsnio 1 dalies analizę, neatmetant galimo pateisinimo pagal SESV 101straispnio 3 dalį[12].

2. Dėl sporto federacijos, turinčios įgaliojimus suteikti leidimą ir monopoliją rengti sporto varžybas, pareigų

44. Dėl įprastai sporto federacijoms suteikiamo vaidmens joms gresia interesų konfliktas, nes, viena vertus, jos turi įgaliojimus reglamentuoti ir, kita vertus, kartu užtikrina ekonominę veiklą.

45. Dėl šios priežasties, jeigu šiems įgaliojimams netaikomi ribojimai, pareigos ar kontrolė, tuos įgaliojimus turinti sporto federacija gali iškraipyti konkurenciją, neleisdama kitiems ūkio subjektams patekti į atitinkamą rinką, sudarydama palankesnes sąlygas savo organizuojamam (-iems) renginiui (-iams). Vis dėlto neiškraipyta konkurencija gali būti užtikrinta, tik jeigu atskiri ūkio subjektai turėjo lygias galimybes[13].

46. Skundžiamame sprendime Bendrasis Teismas patvirtino Komisijos poziciją dėl interesų konflikto grėsmės, nes ji pabrėžė būtinumą šiam įgaliojimų sutelkimui taikyti visus ribojimus ir kontrolę, be kita ko, sporto federacijos galimybei naudotis įgaliojimais suteikti leidimą ir skirti sankcijas nustatant skaidrius, objektyvius, nediskriminacinius ir proporcingus kriterijus, kad būtų išvengta bet kokios netinkamo naudojimosi, kai sudaromos palankesnės sąlygos suinteresuotojo asmens ekonominei veiklai ar nepalankesnės sąlygos jo konkurentų veiklai, ar net visiškai panaikinama konkurencija, grėsmės. Šiuo klausimu Bendrojo Teismo analizė iš esmės grindžiama Teisingumo Teismo jurisprudencija, suformuota sprendimuose *MOTOE* ir *OTOC*[14].

47. Kadangi šiuo atveju TČS pati rengia varžybas, taip pat ji turi įgaliojimus suteikti leidimą trečiųjų asmenų rengiamoms varžyboms, reikia konstatuoti, kad dėl šios situacijos gali kilti interesų konfliktas, o tai reiškia, kad, siekiant išvengti konkurencijos iškraipymo, šiai federacijai turi būti nustatytos tam tikros pareigos, taikomos vykdant reglamentavimo funkciją.

48. Vis dėlto reikia pabrėžti, kad vien tai, jog tas pats subjektas kartu vykdo reguliavimo ir sporto varžybų organizatoriaus funkcijas, savaime nereiškia, kad pažeista Sąjungos konkurencijos teisė. Be to, iš šios išvados 46 punkte nurodytos jurisprudencijos matyti, kad pagrindinė tokios sporto organizacijos, kurios padėtis kaip TČS, pareiga – užtikrinti, kad iš šių trečiųjų asmenų nebūtų nepagrįstai atimta galimybė patekti į rinką taip, kad konkurencija šioje rinkoje būtų iškraipoma, ir tam nereikia šių dviejų funkcijų struktūrinio atskyrimo.

[11] Žr. šios išvados 40 punktą.

[12] Žr. 2013 m. vasario 28 d. Sprendimą *Ordem dos Técnicos Oficiais de Contas* (C-1/12, toliau – Sprendimas OTOC, EU:C:2013:127, 101–103 punktai).

[13] Žr. 2008 m. liepos 1 d. Sprendimą *MOTOE* (C-49/07, EU:C:2008:376, toliau – Sprendimas *MOTOE*, 51 punktas) ir Sprendimą *OTOC* (88 punktas).

[14] Žr. Sprendimą *MOTOE* (49–52 punktai) ir Sprendimą *OTOC* (69–92 punktai).

49. Vadinasi, tam tikromis sąlygomis sporto federacijos gali neleisti patekti į rinką tretiesiems asmenims ir tai nėra SESV 101 straipsnio 1 dalies pažeidimas, jeigu šis atsisakymas grindžiamas teisėtais tikslais ir šių federacijų patvirtintos priemonės yra tiems tikslams proporcingos.

B. Dėl pagrindinio apeliacinio skundo pirmojo pagrindo ir priešpriešinio apeliacinio skundo antrojo pagrindo

1. Pirminės pastabos

50. Nurodydama apeliacinio skundo pirmojo pagrindo tris dalis TČS ginčija skundžiamo sprendimo dalį, kurioje patvirtinta, kad dėl išankstinio leidimo sistemos, išimtinumo sąlygos ir jos taisyklėse nustatytų sankcijų yra nepateisinamai apribota konkurencija dėl tikslo. Konkrečiau kalbant, ji Bendrajam Teismui priekaištauja:

– pirmoje dalyje: kad neišnagrinėjo jos argumentų dėl Komisijos atlikto tam tikrų aplinkybių, kuriomis remiantis konstatuotas konkurencijos ribojimas dėl tikslo, vertinimo,

– antroje dalyje: kad jis Komisijos faktinių ir teisinių aplinkybių vertinimą pakeitė savuoju, nes, remdamasis klaidingu SESV 101 straipsnio 1 dalies aiškinimu, nustatė, kad padarytas kitas nei ginčijamo sprendimo 1 straipsnyje konstatuotas pažeidimas,

– trečioje dalyje: kad bendroje keturių aspektų, kuriais Komisija rėmėsi, nuspręsdama, kad tinkamumo taisyklės yra konkurencijos ribojimas dėl tikslo, analizėje padarė klaidų [15].

51. Nurodydamos priešpriešinio apeliacinio skundo antrąjį pagrindą įstojusios į bylą šalys taip pat skundžia pirmojo pagrindo trečioje dalyje nurodytą sprendimo dalį, bet kitu aspektu, nes Bendrasis Teismas klaidingai nusprendė, kad TČS elgesys, kuriuo ji siekė apsaugoti savo ekonominius interesus, savaime nėra antikonkurencinis tikslas.

52. Šiuose pagrinduose, kurių keli aspektai sutampa, iš esmės keliamas pagrindinis klausimas, ar Bendrasis Teismas nepadarė klaidos, aiškindamas SESV 101 straipsnio 1 dalį, kai patvirtino ginčijamą sprendimą tiek, kiek jame nustatytas konkurencijos ribojimas dėl tikslo.

53. Taigi šiuos pagrindus ir dalis nagrinėsiu kartu, prireikus tolesnėje analizėje nurodydamas tam tikrų šių pagrindų ar dalių specifinius aspektus.

2. Dėl priimtinumo

54. Prieš pradedant nagrinėti pirmąjį pagrindą pirmiausia reikia atmesti įstojusių į bylą šalių pateiktus nepriimtinumu grindžiamus prieštaravimus dėl pirmojo pagrindo pirmos dalies ir dalies trečios dalies.

[15] Konkrečiai kalbant, TČS teigia, kad Bendrojo Teismo atliktas jos nustatytų taisyklių, jų teisinio ir ekonominio konteksto bei jomis siekiamo tikslo nagrinėjimas neatskleidžia tokios žalos, kurios reikia, kad būtų galima pripažinti konkurencijos ribojimą dėl tikslo.

55. Priešingai, nei teigia šios šalys, TČS argumentai nėra prašymas iš naujo įvertinti faktines aplinkybes, pateiktas prisidengiant tariamomis teisinėmis klaidomis. Iš tikrųjų šie argumentai pateikti dėl teisės klausimo, konkrečiau kalbant, dėl Bendrojo Teismo atlikto SESV 101 straipsnio 1 dalies aiškinimo, nes TČS teigia, kad Bendrasis Teismas nustatė klaidingą teisinį konkurencijos teisės pažeidimo konstatavimo sąlygų taikymo kriterijų.

56. Toliau dėl tų pačių priežasčių reikia atmesti TČS pateiktą nepriimtinumu grindžiamą prieštaravimą dėl priešpriešinio apeliacinio skundo antrojo pagrindo. Įstojusių į bylą šalių argumentas pateiktas ne dėl fakto klausimo, o dėl išimtiniai teisinio Bendrojo Teismo vertinimo. Kaip nurodyta šios išvados 102 punkte, įstojusios į bylą šalys remiasi teisės klaida, Bendrajam Teismui priekaištaudamos dėl neatsižvelgimo į tai, kad TČS padėtis skiriasi nuo bet kurios kitos įmonės, kurios ekonominių interesų apsauga būtų teisėta, padėties.

57. Galiausiai reikia atmesti TČS reikalavimą pripažinti šį pagrindą nereikšmingu, nes nepaisydamas įstojusių į bylą šalių keliamos problematikos Bendrasis Teismas galiausiai patvirtino Komisijos išvadą dėl konkurencijos ribojimo dėl tikslo buvimo. Priešpriešinio apeliacinio skundo antrasis pagrindas susijęs su šios bylos teisiniu ir ekonominiu kontekstu ir bendresne interesų konflikto grėsmės prevencijos problematika.

3. Dėl esmės: konkurencijos ribojimo dėl tikslo konstatavimas

a) Bendrosios pastabos dėl sąvokos „antikonkurencinis tikslas“, kaip tai suprantama pagal SESV 101 straipsnio 1 dalį, ribų

58. Tam, kad būtų taikomas SESV 101 straipsnio 1 dalyje nustatytas draudimas, susitarimo, įmonių asociacijų sprendimo ar suderintų veiksmų „tikslas ar poveikis“ turi būti konkurencijos trukdymas, ribojimas arba iškraipymas vidaus rinkoje.

59. Šiuo klausimu reikia priminti, kad vertinant, ar tokiam susitarimui taikomas SESV 101 straipsnio 1 dalyje nustatytas draudimas, susitarimo antikonkurencinis tikslas ir poveikis yra ne kumuliacinės, o alternatyvios sąlygos. Taigi pagal Teisingumo Teismo suformuotą jurisprudenciją alternatyvus šios sąlygos pobūdis, apibūdintas jungtuku „ar“, lemia tai, kad pirmiausia reikia įvertinti patį susitarimo tikslą, atsižvelgiant į ekonominį jo taikymo kontekstą [16].

60. Pagal Teisingumo Teismo suformuotą jurisprudenciją tam tikros įmonių veiksmų derinimo rūšys yra pakankamai kenksmingos konkurencijai, kad būtų galima nuspręsti, jog nereikia nagrinėti jų poveikio [17]. Šioje jurisprudencijoje atsižvelgiama į tai, kad tam tikros veiksmų derinimo tarp įmonių formos gali būti savaime laikomos kenksmingomis įprastai konkurencijai [18].

[16] Žr. 2021 m. lapkričio 18 d. Sprendimą *Visma Enterprise* (C-306/20, EU:C:2021:935, 55 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

[17] Žr. 2021 m. lapkričio 18 d. Sprendimą *Visma Enterprise* (C-306/20, EU:C:2021:935, 57 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

[18] Žr. 2014 m. rugsėjo 11 d. Sprendimą *CB / Komisija* (C-67/13 P, EU:C:2014:2204, toliau – Sprendimas *CB / Komisija*, 50 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

61. Teisingumo Teismo jurisprudencijoje taip pat nurodyta, kad nereikia nagrinėti susitarimo poveikio, jeigu nustatytas jo antikonkurencinis tikslas [19]. Jeigu atlikus tam tikros rūšies įmonių veiksmų derinimo analizę neatskleidžiamas pakankamai kenksmingas tokių veiksmų poveikis konkurencijai, tuomet reikia nagrinėti jų pasekmes ir, kad jie būtų uždrausti, įrodyti, jog konkurencija iš tikrųjų buvo smarkiai trukdoma, ribojama arba iškraipoma [20].

62. Vertinant, ar įmonių asociacijos sprendimas yra pakankamai kenksmingas, kad galėtų būti laikomas konkurencijos ribojimu dėl tikslo, kaip tai suprantama pagal SESV 101 straipsnio 1 dalį, reikia nagrinėti jo turinį, siekiamus tikslus ir ekonominį bei teisinį taikymo kontekstą [21].

63. Pateikus šias pastabas reikia išnagrinėti Bendrojo Teismo atliktą analizę, siekiant nustatyti, ar jis teisingai nusprendė, kad TČS taisyklės buvo tokios kenksmingos, kad buvo galima preziumuoti jų neigiamą poveikį konkurencijai.

b) Dėl konkurencijos ribojimo dėl tikslo buvimo vertinimo šiuo atveju

64. Siūlau laikytis „įprastos“ konkurencijos ribojimo dėl tikslo konstatavimui taikomos analizės sistemos, pagal kurią pirmiausia nagrinėsiu Bendrojo Teismo pateiktą tinkamumo taisyklių turinio (1 skirsnis) ir tikslų analizę (2 skirsnis), paskui padarysiu tarpinę išvadą (3 skirsnis), tuomet nagrinėsiu apeliantės pateiktus argumentus dėl Bendrojo Teismo tariamai padarytų klaidų vertinant teisinį kontekstą (4 skirsnis) ir ekonominį kontekstą (5 skirsnis) ir dėl neatsižvelgimo į šalių ketinimą.

1) Dėl tinkamumo taisyklių turinio analizės

65. Pirmiausia primintina, jog Bendrasis Teismas konstatavo, kad iki 2016 m. padarytų pakeitimų ir Pranešimo Nr. 1974 paskelbimo TČS nustatytose taisyklėse nebuvo numatyta jokių kriterijų, taikomų suteikiant leidimą varžyboms, kurias ketino rengti tretieji asmenys, ir kad už bet kokį dalyvavimą trečiųjų asmenų rengiamose varžybose buvo skiriama sankcija uždrausti jose dalyvauti visą gyvenimą. Taigi Bendrasis Teismas nusprendė, kad prieš paskelbiant šį pranešimą apeliantė turėjo visišką diskreciją nesuteikti leidimo tokioms varžyboms [22].

66. Priėmus Pranešimą Nr. 1974 tinkamumo taisyklės buvo pakeistos ir jose buvo nustatyta procedūra, kurios turi laikytis trečiasis organizatorius, kad galėtų gauti leidimą rengti varžybas pagal išankstinio leidimo sistemą, šiuo tikslu nustatant tam tikrus bendruosius, finansinius, techninius, sportinius ir etinius reikalavimus [23]. Nepaisydamas šiuo pranešimu padarytų pakeitimų Bendrasis Teismas nusprendė, kad TČS diskrecija iš esmės nepakeista. Todėl Bendrasis Teismas nusprendė, kad TČS ir toliau turėjo plačią diskreciją neleisti patekti į rinką bet kuriam konkurentui, remdamasi neaiškiai apibrėžtomis sąlygomis, be kita ko, dėl tinkamumo taisyklėse ar etikos kodekse aiškiai nenumatytų priežasčių, todėl galėjo būti priimti sprendimai atsisakyti suteikti leidimą dėl neteisėtų priežasčių [24]. Be to, TČS galėjo ar bent grasino skirti griežtas sankcijas čiuožėjams, dalyvaujantiems leidimų neturinčių konkurentų rengiamose varžybose.

[19] Žr. 2009 m. birželio 4 d. Sprendimą *T-Mobile Netherlands ir kt.* (C-8/08, EU:C:2009:343, 28 ir 30 punktai).

[20] Žr. Sprendimą *CB / Komisija* (52 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

[21] Žr. 2015 m. liepos 16 d. Sprendimą *ING Pensii* (C-172/14, EU:C:2015:484, 33 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

[22] Žr. skundžiamo sprendimo 86 punktą.

[23] Žr. šios išvados 15 punktą.

[24] Žr. skundžiamo sprendimo 89 ir 95 punktus.

67. Remdamasis būtent šiomis išvadomis Bendrasis Teismas nusprendė, kad tinkamumo taisyklės yra konkurencijos ribojimas dėl tikslo, o Bendrojo Teismo atliktoje tinkamumo taisyklių turinio analizėje daugiausia dėmesio skiriama, pirma, leidimo suteikimo kriterijams [25] ir, antra, šiose taisyklėse numatytų sankcijų griežtumui [26]; tai yra aspektai, kuriuos atskirai išnagrinėsiu toliau.

i) Dėl tinkamumo taisyklėse numatytų leidimo suteikimo kriterijų

68. Pirmiausia šiuo klausimu primenu, kad pagal Teisingumo Teismo suformuotą jurisprudenciją esminis teisinis kriterijus nustatant konkurencijos ribojimo dėl tikslo buvimą yra išvada, jog toks susitarimas savaime yra *pakankamai kenksmingas konkurencijai*, todėl nereikia tirti jo daromo poveikio [27]. Taigi tokia išvada gali būti taikoma tik veiksmų derinimo formoms, kurios *gali būti savaime laikomos kenksmingomis įprastai konkurencijai* [28] ir kurių kenksmingas pobūdis *nesunkiai nustatomas* [29], todėl „konkurencijos ribojimo dėl tikslo“ sąvoka turi būti aiškinama siaurai [30].

69. Beje, pažymėtina, kad, siekiant pateisinti susitarimo kvalifikavimą kaip konkurencijos ribojimo „dėl tikslo“, reikia pakankamai didelės ir patikimos patirties, kad būtų galima teigti, jog šis susitarimas vien dėl savo pobūdžio kenkia tinkamam konkurencijos veikimui, nesant reikalo atlikti jo poveikio analizės [31].

70. Konstatuotina, kad, pirma, skundžiamo sprendimo 89 punkte Bendrasis Teismas teigia, kad išvadą dėl TČS taisyklių antikonkurencinio tikslo galima daryti iš to, kad ji turėjo *plačią diskreciją atsisakyti suteikti leidimą varžyboms, kurias siūlė rengti tretieji asmenys*, o dėl to *galėjo būti* priimti sprendimai atsisakyti suteikti leidimą dėl neteisėtų priežasčių. Taigi, Bendrojo Teismo teigimu, konkurencijos ribojimą dėl tikslo lėmė TČS diskrecija, taigi šios federacijos galėjimas atsisakyti suteikti leidimą trečiųjų asmenų rengiamoms varžyboms.

71. Remdamasi Sprendimu *T-Mobile Netherlands ir kt.* [32] Komisija palaiko šią poziciją ir tvirtina, kad šiuo atveju išvadą dėl antikonkurencinio tikslo galima daryti iš to, kad TČS taisyklės „gali“ riboti konkurenciją.

72. Vis dėlto abejoju, ar galima nuspręsti, kad antikonkurenciniam tikslui įrodyti pakanka *teorinio galėjimo* pakenkti konkurencijai naudojantis plačia diskrecija, kurią gali turėti sporto federacija, juo labiau jeigu antikonkurencinis poveikis, kurį iš principo turėtų būti galima preziumuoti, yra neužtikrintas ir bet kuriuo atveju jo nematyti iš Bendrojo Teismo analizės, nes jis tik abstrakčiai aiškino atitinkamas TČS taisykles, bet nenagrinėjo jokio konkretaus jų taikymo pavyzdžio.

73. Taip pat pažymiu, kad turėtų pakakti paties išankstinio leidimo mechanizmo buvimo, dėl kurio tretieji organizatoriai gali prašyti leisti patekti į rinką, nepaisant TČS diskrecijos atsisakyti suteikti tokį leidimą, kad kiltų abejonių dėl pakankamai žalingo TČS taisyklių poveikio

[25] Žr. skundžiamo sprendimo 84–89 ir 96–98 punktus.

[26] Žr. skundžiamo sprendimo 90–95 punktus.

[27] Žr. 2020 m. balandžio 2 d. Sprendimą *Budapest Bank it kt.* (C-228/18, EU:C:2020:265, 37 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

[28] Žr. Sprendimą *CB / Komisija* (C-67/13 P, EU:C:2014:2204, 50 punktas) ir generalinio advokato N. Wahl išvada byloje *CB / Komisija* (C-67/13 P, EU:C:2014:1958, 39 punktas).

[29] Žr. generalinio advokato N. Wahl išvadą byloje *CB / Komisija* (C-67/13 P, EU:C:2014:1958, 56 punktas) ir generalinio advokato M. Bobek išvadą byloje *Budapest Bank ir kt.* (C-228/18, EU:C:2019:678, 42 punktas).

[30] Žr. 2020 m. balandžio 2 d. Sprendimą *Budapest Bank ir kt.* (C-228/18, EU:C:2020:265, 54 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

[31] Žr. 2020 m. balandžio 2 d. Sprendimą *Budapest Bank ir kt.* (C-228/18, EU:C:2020:265, 76 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija) ir generalinio advokato M. Bobek išvadą byloje *Budapest Bank ir kt.* (C-228/18, EU:C:2019:678, 54 ir 63–73 punktai).

[32] Žr. 2009 m. birželio 4 d. Sprendimą *T-Mobile Netherlands ir kt.* (C-8/08, EU:C:2009:343, 31 punktas).

konkurencijos teisės požiūriu. Mano nuomone, tik remiantis antikonkurencinio poveikio analize galima nustatyti, ar veikiantis mechanizmas iš tikrųjų pakankamas veiksmingai konkurencijai atitinkamoje rinkoje užtikrinti, ar jis riboja konkurenciją.

74. Be to, išsamiau nagrinėjant aplinkybes, į kurias Bendrasis Teismas atsižvelgė, analizuodamas tinkamumo taisyklių turinį, kad nustatytų TČS turėtą diskreciją, atrodo, ginčytina, kad šios aplinkybės gali būti kenksmingo pobūdžio, kaip to reikalaujama pagal Teisingumo Teismo jurisprudenciją, siekiant įrodyti konkurencijos ribojimą dėl tikslo [33]. Šiuo klausimu primenu, kad analizuodamas tinkamumo taisyklių turinį Bendrasis Teismas, be sankcijų, atsižvelgė į tai, kad nebuvo tiesioginio ryšio tarp, viena vertus, tinkamumo taisyklių ir, kita vertus, teisėtų tikslų arba apeliantės surengtų varžybų ar varžybų serijos.

75. Pavyzdžiui, tai, kad sporto federacija šiose taisyklėse pakankamai tiksliai neapibrėžė siekiamų tikslų, o tik vartojo „neapibrėžtas formuluotes“ ar kad ji nenumatė išsamaus reikalavimų, keliamų dėl leidimo trečiajam asmeniui rengti varžybas, sąrašo (pasilikdama teisę prašyti organizatorių pateikti papildomos informacijos apie nurodytus skirtingus reikalavimus), kaip skundžiamo sprendimo 85 ir 87 punktuose konstatavo Bendrasis Teismas, iš tikrųjų gali rodyti plačią ar net pernelyg plačią tinkamumo taisyklių taikymo sritį ir plačią šios federacijos diskreciją, bet ne kenksmingą pobūdį konkurencijos teisės požiūriu ar antikonkurencinį tikslą [34]. Tai pasakytina ir apie skundžiamo sprendimo 97 punkte Bendrojo Teismo padarytas išvadas dėl apeliantės tinkamumo taisyklių ir jos organizuotų varžybų ar varžybų serijos ryšio nebuvimo.

76. Antra, reikia konstatuoti, kad, beje, kaip nurodo TČS, Bendrasis Teismas, darydamas išvadą dėl konkurencijos ribojimo dėl *tikslo*, iš esmės rėmėsi Teisingumo Teismo jurisprudencija bylose dėl konkurencijos ribojimo dėl *poveikio*.

77. Konkrečiau kalbant, dėl Pranešimo Nr. 1974 skundžiamo sprendimo 88 punkte Bendrasis Teismas nusprendė, kad jame nebuvo „kriterij[ų], kurie būtų aiškiai apibrėžti, skaidrūs, nediskriminaciniai, galimi patikrinti ir varžybų organizatoriams užtikrinantys veiksmingą galimybę patekti į atitinkamą rinką“, kaip tai suprantama pagal Sprendime *OTOC* suformuotą jurisprudenciją [35]. Bendrojo Teismo nuomone, tokių kriterijų nebuvimas TČS taisyklėse yra reikšminga aplinkybė konkurencijos ribojimui dėl tikslo konstatuoti.

78. Vis dėlto reikia pripažinti, kad nors Sprendime *OTOC* Teisingumo Teismas nusprendė, kad nurodytų kriterijų nenumatymas gali lemti konkurencijos ribojimą, jis nusprendė ne tai, kad tokių kriterijų nebuvimas savaime lemia kvalifikavimą kaip konkurencijos ribojimo dėl tikslo, o kad tai yra normų, kuriose nenumatyta tokių kriterijų, ribojamojo poveikio požymis [36].

79. Nors skundžiamo sprendimo 72 punkte pats Bendrasis Teismas aiškiai pripažino, kad byloje, kurioje priimtas Sprendimas *OTOC*, nagrinėtas normas Teisingumo Teismas kvalifikavo kaip ribojimą dėl poveikio, jis nusprendė, kad ši aplinkybė netrukdo šios jurisprudencijos (taip pat ir Sprendimo *MOTOE*) taikyti atliekant ribojimo dėl tikslo analizę. Grįsdamas savo požiūrį Bendrasis Teismas rėmėsi Sprendimu *Generics (UK) ir kt.* [37], be kita ko, to sprendimo 84 punktu,

[33] Žr. šios išvados 68 punktą.

[34] Vis dėlto į šias aplinkybes galima atsižvelgti nagrinėjant pagalbinius ribojimus siekiant atskleisti TČS taisyklių neproporcingumą.

[35] Žr. Sprendimą *OTOC* (99 punktas).

[36] Žr. Sprendimą *OTOC* (70–100 punktai).

[37] 2020 m. sausio 30 d. Sprendimas *Generics (UK) ir kt.* (C-307/18, EU:C:2020:52).

kuris, kaip nurodė Bendrasis Teismas, leidžia nuspręsti, kad konkrečiomis aplinkybėmis susitarimas gali riboti konkurenciją dėl tikslo, o kitomis aplinkybėmis būtina atlikti susitarimo poveikio analizę.

80. Taigi, nors neginčyta, kad atsižvelgiant į susitarimo taikymo kontekstą tam tikrais atvejais jis gali riboti konkurenciją dėl tikslo, o esant kitam kontekstui reikia nagrinėti jo poveikį, tai nereiškia, kad Sprendime *OTOC* (ar Sprendime *MOTOE*) nustatyti kriterijai gali būti tiesiogiai taikomi šioje byloje konkurencijos ribojimui dėl tikslo įrodyti.

81. Šioje byloje Bendrasis Teismas nepaaiškina nei to, koks yra „konkretus kontekstas“, pagrindžiantis kvalifikavimą kaip konkurencijos ribojimo dėl tikslo, nei, be kita ko, kuo šis kontekstas skiriasi nuo nagrinėtojo byloje, kurioje priimtas Sprendimas *OTOC*, kad pateisintų skirtingą konstatuoto ribojimo kvalifikavimą.

ii) Dėl tinkamumo taisyklėse numatytų sankcijų griežtumo

82. Dėl tinkamumo taisyklėse nustatytų sankcijų sistemos TČS tvirtino, kad trečiojo asmens organizuotose varžybose dalyvaujantiems čiuožėjams taikomų sankcijų dydis savaime neturi jokios reikšmės, siekiant nustatyti, ar tinkamumo taisyklėmis siekiama riboti konkurenciją, nes šios sankcijos gali padaryti neigiamą poveikį konkurencijai, tik jeigu atsisakymas suteikti leidimą šioms varžyboms būtų grindžiamas neteisėtomis priežastimis.

83. Vis dėlto, priešingai, nei teigia apeliantė, ir nepaisant to, kad vėlesniame etape sankcijos gali būti pagrįstos teisėtais tikslais (todėl jos visiškai nepatektų į SESV 101 straipsnio taikymo sritį), baudžiamasis normų pobūdis ir už jų pažeidimą taikomų sankcijų dydis yra itin reikšmingos aplinkybės nagrinėjant tinkamumo taisyklių turinį, nes jos gali padaryti neigiamą poveikį konkurencijai. Kaip skundžiamo sprendimo 91 ir 95 punktuose teisingai konstatavo Bendrasis Teismas, nustatytų sankcijų griežtumas sportininkus gali atgrasyti nuo dalyvavimo varžybose, kurioms apeliantė nėra suteikusi leidimo, todėl gali būti užverta rinka potencialiems konkurentams, iš kurių atimama galimybė, kad jų organizuojamose sporto varžybose dalyvautų tam būtini sportininkai.

84. Vis dėlto sankcijų poveikis konkurencijai negali būti nagrinėjamas abstrakčiai, neatsižvelgiant į bendrą sankcijų sistemos taikymo kontekstą. Kaip skundžiamo sprendimo 89 ir 95 punktuose teisingai konstatavo Bendrasis Teismas, negalima daryti išvados dėl įtariamo TČS taisyklių antikonkurencinio tikslo, remiantis vien atskiru sankcijų griežtumo vertinimu, veikiau jį reikėtų vertinti atsižvelgiant į išvados, kad TČS turėjo „plačią diskreciją“ atsisakyti suteikti leidimą varžyboms, kurias siūlė rengti tretieji asmenys, (bendresnį) kontekstą [38].

85. Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, manau, kad aplinkybės, į kurias Bendrasis Teismas atsižvelgė analizuodamas tinkamumo taisyklių turinį, neleidžia daryti išvados, kad konkurencija buvo ribojama dėl tikslo, kiek tai susiję su TČS tinkamumo taisyklėmis.

[38] Žr. skundžiamo sprendimo 89 ir 95 punktus.

2) Dėl tinkamumo taisyklėmis siekiamų tikslų analizės

86. Dėl TČS taisyklėmis siekiamų tikslų primenu, kad analizėje Bendrasis Teismas sutelkė dėmesį, pirma, į teisėtų tikslų apsaugą [39] ir, antra, į TČS ekonominių interesų apsaugą [40]; šiuos aspektus toliau nagrinėsiu atskirai.

i) Dėl TČS siekiamų teisėtų interesų apsaugos klausimo

87. Pirmiausia pažymėtina, kad apeliacinio skundo pirmojo pagrindo antroje dalyje TČS Bendrajam Teismui priekaištauja dėl konstatuoto naujo pažeidimo, t. y. konkurencijos ribojimo dėl tikslo, kuris skiriasi nuo nustatyto ginčijamame sprendime. Konkrečiau kalbant, TČS tvirtina, kad Bendrasis Teismas Komisijos vertinimą pakeitė savuoju, daugiausia remdamasis ginčijamo sprendimo 8.5 skirsnyje („Tinkamumo taisyklės patenka į SESV 101 straipsnio taikymo sritį“) aptartomis aplinkybėmis, nors šios aplinkybės neįtrauktos į to sprendimo 8.3 skirsnį („Konkurencijos ribojimas dėl tikslo“), kuriame nagrinėta išvada dėl pažeidimo dėl tikslo buvimo.

88. Apeliantė remiasi, be kita ko, tuo, kad Komisija išsamiai nagrinėjo TČS teisėtų interesų apsaugos klausimą ne analizuodama ribojimą dėl tikslo (ginčijamo sprendimo 8.3 skirsnis) [41], o to sprendimo 8.5 skirsnyje, kuriame Komisija nagrinėjo, ar tinkamumo taisyklės patenka į SESV 101 straipsnio taikymo sritį.

89. Skirtingai, nei vadovaujantis Komisijos taikytu požiūriu, pagal kurį šie du analizės klausimai atskiriami, Bendrasis Teismas, kaip pats nurodė skundžiamo sprendimo 64 punkte, nusprendė, kad tikslinga kartu nagrinėti antrąjį pagrindą (dėl ribojimo dėl tikslo konstatavimo) ir trečiąjį bei ketvirtąjį pagrindus (dėl Komisijos atlikto vertinimo, ar konkurencijos ribojimas yra būdingas ir proporcingas siekiant greitojo čiuožimo sąžiningumo apsaugos nuo sporto lažybų tikslo) [42]. Taip Bendrasis Teismas nagrinėjo klausimą dėl atsižvelgimo į bendrojo intereso tikslus kartu su konkurencijos ribojimo dėl tikslo nustatymo klausimu.

90. Taigi kyla klausimas, ar Bendrasis Teismas nepadarė teisės klaidos, atlikdamas „bendrą“ ar „paralelinę“ konkurencijos ribojimo dėl tikslo buvimo ir šio ribojimo objektyvaus pateisinimo bei proporcingumo nebuvimo analizę.

91. Pirmiausia reikia konstatuoti, kad šis Bendrojo Teismo požiūris kelia tam tikrą painiavą, nes neaišku, kurios analizės paisyta. Iš pradžių Bendrasis Teismas laikėsi įprasto konkurencijos ribojimo dėl tikslo nustatymo metodo ir pirmiausia nagrinėjo tinkamumo taisyklių turinį. Vis dėlto paskui nagrinėdamas šių taisyklių tikslą Bendrasis Teismas, atrodo, jas nagrinėjo, atsižvelgdamas į Sprendime *Meca-Medina* nustatytus kriterijus, ir nusprendė, kad TČS nurodytas tikslas, t. y. kad taisyklėmis siekiama apsaugoti čiuožimo sąžiningumą nuo lažybų, jeigu jis išties teisėtas, nepateisina konstatuotų ribojimų, kurie nebūdingi siekiant to tikslo ir laikomi neproporcingais. Taigi Bendrojo Teismo nuomone, išvada, kad TČS taisyklės neproporcingos siekiamiems tikslams, lemia tiek „pagalbinių ribojimų išimties“ netaikytinumą, tiek jų (savaiminį) kvalifikavimą kaip ribojimo dėl tikslo.

[39] Žr. skundžiamo sprendimo 100–104 punktus.

[40] Žr. skundžiamo sprendimo 105–114 punktus.

[41] Nors ginčijamo sprendimo 163 konstatuojamojoje dalyje Komisija remiasi TČS taisyklių tiesioginio ryšio su teisėtais tikslais nebuvimu, t. y. pagrindine aplinkybe, analizuota nagrinėjant šių taisyklių turinį, to sprendimo 171 konstatuojamoji dalis neleidžia abejoti, kad antikonkurencinio tikslo analizės etape Komisija vadovavosi požiūriu, pagal kurį neatsižvelgė į teisėtus tikslus.

[42] Žr. skundžiamo sprendimo 99–114 punktus.

92. Prieš pateikiant nuomonę dėl Bendrojo Teismo taikyto požiūrio reikia priminti, kad taikant SESV 101 straipsnio 1 dalį susitarimo ar įmonių asociacijos sprendimo tikslai analizėje gali būti reikšmingi dėl dviejų aspektų.

93. Pirma, objektyvūs susitarimo tikslai reikšmingi siekiant nustatyti, ar jam taikomas SESV 101 straipsnio 1 dalyje nustatytas draudimas [43]. Šių objektyvių tikslų, kurie turi būti aiškiai matyti iš nagrinėjamų priemonių, nereikia painioti su subjektyviais ketinimais riboti konkurenciją ar jos neriboti arba teisėtais tikslais, kurių gali siekti atitinkamos įmonės [44]. Šiuo klausimu reikia patikslinti, kad pagal suformuotą jurisprudenciją aplinkybė, kad priemonė laikoma tokia, kuria siekiančia teisėto tikslo, nereiškia, kad negali būti laikoma, jog tos priemonės tikslas yra riboti konkurenciją [45]. Taigi siekiant konstatuoti konkurencijos ribojimą dėl tikslo analizuojant tikslus siekiama nustatyti (patvirtinant kitais duomenimis, kaip antai susitarimo turiniu ir jo teisiniu ir ekonominiu kontekstu) susitarimo tikslą ar antikonkurencinį pobūdį ir pakankamą jo kenksmingumą. Todėl šiame analizės etape neatsižvelgiama į teisėtus tikslus, nors prireikus į juos galima atsižvelgti, siekiant taikyti SESV 101 straipsnio 3 dalyje nustatytą išimtį.

94. Antra, susitarimo tikslai svarbūs ir pagalbinių ribojimų analizei, kuria siekiama nustatyti, ar atitinkamos priemonės daromas konkurenciją ribojantis poveikis būdingas siekiant teisėto tikslo ir jam proporcingas. Jeigu šios sąlygos tenkinamos, nagrinėjamą priemonę apimantis susitarimas visiškai nepatenka į SESV 101 straipsnio 1 dalies taikymo sritį. Tai nagrinėjant šio tikslo nustatymas ir jo teisėtumo pripažinimas yra pirmasis šios analizės etapas.

95. Nors tam tikri šių dviejų iš esmės atskirų analizių aspektai gali sutapti, vis dėlto atitinkamų priemonių tikslų nagrinėjimas abiem atvejais konceptualiai skiriasi. Tai taikoma ir šių dviejų analizių sukeliamoms pasekmėms.

96. Taigi, priešingai, nei, atrodo, teigia Bendrasis Teismas, priemonės neproporcingumas teisėtam tikslui savaime nelemia kvalifikavimo kaip „konkurencijos ribojimo dėl tikslo“. Konkrečiau kalbant, tai, kad priemonė neatitinka Sprendime *Meca-Medina* nustatyto testo kriterijų, reiškia tik tai, kad jai bus (ar ir toliau bus) taikoma „įprasta analizė“ atsižvelgiant į SESV 101 straipsnį, įskaitant nagrinėjant galimybę taikyti išimtį pagal SESV 101 straipsnio 3 dalį. Todėl, nors išties gali būti, kad priemonė, kvalifikuota kaip „konkurencijos ribojimas dėl tikslo“, dėl savo pobūdžio bus neproporcinga siekiamam teisėtam tikslui, nebūtinai taip yra ir priešingu atveju.

97. Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, manau, kad Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą, skundžiamo sprendimo 110 ir 111 punktuose nuspręsdamas, kad TČS išankstinio leidimo sistemą galima laikyti konkurencijos ribojimu dėl tikslo, nes ja viršijama tai, kas būtina siekiant tikslo užtikrinti sporto varžybų atitiktį bendriesiems standartams.

98. Vis dėlto pažymėtina, kad, nors Bendrojo Teismo išnagrinėtos aplinkybės, siekiant nuspręsti, kad tinkamumo taisyklės neproporcingos siekiamiems teisėtiems tikslams, nepagrindžia ribojimo dėl tikslo konstatavimo, jos gali būti svarbios ribojimui dėl poveikio konstatuoti, jeigu jomis naudojamasi, siekiant nepagrįstai išstumti trečiuosius varžybų organizatorius, kaip Teisingumo Teismas nurodė sprendimuose *Meca-Medina* [46] ir *OTOC* [47].

[43] Žr. Sprendimą *CB / Komisija* (53 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

[44] Žr. generalinio advokato N. Wahl išvadą byloje *CB / Komisija* (C-67/13 P, EU:C:2014:1958, 117 punktas).

[45] Žr. 2020 m. balandžio 2 d. Sprendimą *Budapest Bank ir kt.* (C-228/18, EU:C:2020:265, 52 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

[46] To sprendimo 47 punktas.

[47] To sprendimo 70–100 punktai.

99. Galiausiai pažymiu, kad Bendrojo Teismo pozicija dėl TČS taisyklių turinio aiškinimo ir jo vertinimas, pagal kurį konkurencijos ribojimui dėl tikslo konstatuoti pakanka TČS taisyklių neproporcingumo siekiamiems tikslams, lemtų tai, kad būtų išplėsta sąvoka „konkurencijos ribojimas dėl tikslo“, ir tai prieštarautų Teisingumo Teismo suformuotai jurisprudencijai, pagal kurią ši sąvoka turi būti aiškinama siaurai[48].

ii) Dėl TČS ekonominių interesų apsaugos klausimo

100. Pirmiausia primintina, kad, priešingai, nei ginčijamo sprendimo 169 konstatuojamojoje dalyje nustatė Komisija, skundžiamo sprendimo 108 ir 109 punktuose Bendrasis Teismas nusprendė: net darant prielaidą, kad paaiškėtų, jog 2016 m. priimtomis tinkamumo taisyklėmis taip pat siekiama apeliantės ekonominių interesų apsaugos tikslo, aplinkybė, kad federacija siekia apsaugoti savo ekonominius interesus, savaime nėra antikonkurencinė.

101. Šį Bendrojo Teismo vertinimą, kurį dėl šios išvados 51 punkte nurodytų priežasčių siūlau nagrinėti šiame analizės etape, įstojusios į bylą šalys ginčijo, pateikdamos priešpriešinio apeliacinio skundo antrąjį pagrindą.

102. Konkrečiau kalbant, įstojusios į bylą šalys Bendrajam Teismui priekaištauja dėl padarytų teisės klaidų, nes jis nusprendė, jog tai, kad TČS siekia savo ekonominių interesų, savaime nekenkia konkurencijai. Pasak įstojusių į bylą šalių, principas, pagal kurį įmonei apskritai leidžiama siekti savo ekonominių interesų, negali būti taikomas TČS dėl jos ypatingos padėties. Dėl TČS dvejopo vaidmens – ji yra reglamentavimo institucija ir ekonominis subjektas – jai turėtų būti draudžiama siekti ekonominių interesų, susijusių su reglamentavimo institucijos vaidmeniu, t. y. suteikti leidimą tretiesiems asmenims rengti varžybas ar atsisakyti jį suteikti savo konkurentų nenaudai. Taigi šios bylos esmė yra ta, kad pagal tinkamumo taisykles TČS gali neleisti konkurentams patekti į rinką. Dėl šios priežasties šios taisyklės ir pagal jas priimami sprendimai dėl netinkamumo daro neigiamą poveikį ir profesionalių greitojo čiuožimo sportininkų bei varžybas organizuojančių trečiųjų asmenų (ekonominiams) interesams. Įstojusių į bylą šalių nuomone, atsižvelgdamas būtent į šias aplinkybes Bendrasis Teismas turėjo nustatyti, ar įmonė galėjo teisėtai siekti savo ekonominių interesų. Tokios pozicijos laikosi ir Komisija.

103. Dėl toliau nurodytų priežasčių manau, kad Bendrojo Teismo analizėje nepadaryta teisės klaidos ir kad reikia atmesti įstojusių į bylą šalių argumentus, pateiktus priešpriešinio apeliacinio skundo antrajam pagrindui pagrįsti.

104. Kaip nurodyta šios išvados 44–49 punktuose, nors sporto federacijos turi tam tikrų pareigų, susijusių su jų turimais įgaliojimais ir tinkamo naudojimosi jais kontrole, sporto federacijos, kaip antai TČS, ekonominių interesų apsauga kelia problemų konkurencijos teisės požiūriu tik tuo atveju, jeigu ji konkurentui *nepateisinamai* neleistų patekti į rinką.

105. Pritarus įstojusių į bylą šalių aiškinimui būtų draudžiama bet kokia sporto federacijų, kurių padėtis tokia pati kaip TČS, ekonominė veikla, o tokia situacija sunkiai suderinama su tuo, kad, nepaisant ypatingų savybių, jos taip pat yra įmonės, kurių, kaip bet kurios kitos įmonės, veiklai būdinga siekti ekonominių tikslų. Beje, šių federacijų ekonominė veikla daugeliu atvejų ne tik susijusi, bet ir priklauso nuo jų sportinės veiklos, todėl jos gali būti neatsiejamos.

[48] Žr. šios išvados 68 punktą.

106. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, reikia konstatuoti, jog tai, kad sporto federacija, kaip antai TČS, siekia savo ekonominių tikslų, savaime neprieštarauja konkurencijai, todėl vertinant konkurencijos ribojimą tai negali būti naudojama kaip antikonkurencinį tikslą patvirtinanti aplinkybė.

107. Galiausiai pažymiu, jog atsižvelgiant į tai, kad pats Bendrasis Teismas pripažino, kad TČS taisyklėmis siekta teisėtų tikslų tiek dėl apeliantės ekonominių interesų, tiek dėl susijusių su sportu interesų apsaugos, jis turėjo kelti klausimą dėl savo išvados, kad šių taisyklių tikslas savaime kenksmingas įprastam konkurencijos veikimui [49].

3) Preliminari išvada dėl tinkamumo taisyklių turinio ir tikslų analizės

108. Siekiant nuspręsti, kad Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą, nes TČS tinkamumo taisykles kvalifikavo kaip konkurencijos ribojimą (-us) dėl tikslo, savaime pakanka pateiktos tinkamumo taisyklių turinio ir jomis siekiamų tikslų analizės, todėl nereikia nagrinėti apeliantės pateiktų argumentų, kuriais skundžiama jo atlikta, pirma, teisinio ir ekonominio konteksto ir, antra, šalių ketinimo analizė. Vis dėlto siekdamas išsamumo trumpai pateiksiu savo nuomonę šiais dviem TČS nurodytais klausimais, be kita ko, atsižvelgdamas į galimą jų reikšmingumą potencialaus TČS taisyklių antikonkurencinio poveikio analizei.

4) Dėl tinkamumo taisyklių teisinio ir ekonominio konteksto analizės

109. Skundžiamo sprendimo 115–123 punktuose Bendrasis Teismas nusprendė, kad TČS tinkamumo ir leidimų išdavimo taisyklių teisinio ir ekonominio konteksto analizė nepaneigė Komisijos išvados dėl konkurencijos ribojimo dėl tikslo, kaip tai suprantama pagal SESV 101 straipsnio 1 dalį, buvimo, todėl papildomai nereikėjo nagrinėti realaus ar potencialaus šių taisyklių poveikio konkurencijai.

110. Šiuo klausimu apeliantė tvirtina, kad Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą, analizuodamas atitinkamą rinką atsižvelgiant į jos kontekstą. Visų pirma ji mano, kad Bendrasis Teismas klaidingai neatsižvelgė į dailiojo čiuožimo varžybas, kurias ji patvirtino. Konkrečiau kalbant, ji Bendrajam Teismui priekaištauja dėl netaikytos Sprendime *CB / Komisija* suformuotos jurisprudencijos, pagal kurią nagrinėjant konkurencijos ribojimą dėl tikslo reikia atsižvelgti į visus reikšmingus aspektus, turint galvoje, be kita ko, aptariamų paslaugų pobūdį, realias rinkų veikimo sąlygas ir jų sandarą, susijusius su ekonominiu ar teisiniu kontekstu, kuriam esant vyksta šis koordinavimas, o tai, ar tie aspektai susiję su atitinkama rinka, neturi reikšmės [50].

111. Šiuo klausimu reikia priminti, kad Bendrasis Teismas nusprendė: nors byloje, kurioje suformuota ši jurisprudencija, atitinkama rinka ir atskira susijusi rinka sąveikavo, šiuo atveju tokių aplinkybių nenustatyta. Pasak Bendrojo Teismo, aplinkybė, kad apeliantė galėjo patvirtinti dailiojo čiuožimo varžybas, net jeigu tai buvo realios nepriklausomos varžybos, neturi reikšmės nagrinėjant tinkamumo taisyklių taikymo kontekstą, nes ji nepaneigia išvados, kad dėl apeliantės tinkamumo taisyklių jai sudarytos sąlygos iškreipti konkurenciją atitinkamoje rinkoje, pirmenybę teikiant jos pačios varžyboms trečiųjų asmenų siūlomų varžybų nenaudai, todėl šiomis taisyklėmis neužtikrinamas veiksmingas patekimas į šią rinką [51].

[49] Žr. Sprendimą *CB / Komisija* (75 punktas).

[50] Žr. Sprendimą *CB / Komisija* (78 punktas).

[51] Žr. skundžiamo sprendimo 118 ir 119 punktus.

112. Komisija teigia, kad argumentas dėl tariamai klaidingo Sprendimo *CB / Komisija* aiškinimo nereikšmingas, nes, *net* jeigu Bendrasis Teismas supainiojo tame sprendime Teisingumo Teismo pateiktą pavyzdį, kai susiklosčius konkrečiai situacijai reikia atsižvelgti į su kita nei atitinkama rinka susijusią aplinkybę, ir bendrąją taisyklę, tai nepaneigia pirmesniame punkte aprašytų lemiamą reikšmę turinčių argumentų.

113. Šiuo klausimu, priešingai, nei teigia Komisija, manau, jog tai, kad pripažinta, nors tik teoriškai, kaip ir Bendrojo Teismo, kad TČS galėjo patvirtinti nepriklausomas dailiojo čiuožimo varžybas, gali kelti abejonių dėl kvalifikavimo kaip „konkurencijos ribojimo dėl tikslo“.

114. Nors iš tiesų Sprendime *CB / Komisija* Teisingumo Teismas analizavo konkrečias faktines aplinkybes (t. y. dviejų dvipusės sistemos dalių sąveikos, taip pat atitinkamos rinkos ir susijusios atskiros rinkos sąveikos buvimą), vis dėlto TČS sprendimų praktika dailiojo čiuožimo srityje gali būti reikšminga nagrinėjamų taisyklių teisinio konteksto analizei.

115. Kaip skundžiamo sprendimo 117 punkte konstatavo Bendrasis Teismas, reikia pažymėti, kad, pirma, šioms dviem sritims (t. y. dailiojo čiuožimo ir greitojo čiuožimo), nepaisant to, kad jas Komisija apibūdina kaip atskiras rinkas, o tokios rinkos apibrėžties apeliantė neginčijo, taikomas tas pats teisinis pagrindas, todėl abiem sritims taikomos tos pačios išankstinio leidimo taisyklės bei drausminės sankcijos, ir, antra, ta pati institucija, t. y. TČS, suteikia leidimą rengti nepriklausomas varžybas šiose dviejose srityse arba jo nesuteikia.

116. Šis aspektas gali būti konkreti aplinkybė, dėl kurios kyla abejonių dėl preziumuojamo TČS taisyklių kenksmingumo, jeigu paaiškėtų, kad ji suteikė leidimą nepriklausomoms dailiojo čiuožimo varžyboms. Todėl manau, kad, jeigu, nagrinėjant susitarimo, kurio, kaip preziumuojama, tikslas antikonkurencinis, teisinį ir ekonominį kontekstą, yra aspektų, keliančių abejonių dėl reikalaujamo kenksmingumo lygio ar jie prieštaringi, būtina atlikti jo poveikio analizę.

117. Nors iš tiesų, siekiant nustatyti konkurencijos ribojimo dėl tikslo buvimą, priemonės ekonominio ir teisinio konteksto analizė turi būti atliekama tik dėl to, kas yra griežtai būtina, neatliekant nagrinėjamos priemonės poveikio analizės [52], manau, kad atsižvelgimas į TČS sprendimų praktiką bendresniame jos vaidmens ir įgaliojimų analizės kontekste neperžengtų konkurencijos ribojimo dėl tikslo analizės ribų.

118. Toliau reikia patikslinti, kad šiuo atveju tai, ar reikia atsižvelgti į TČS sprendimų praktiką dailiojo čiuožimo rinkoje, lems faktinių aplinkybių vertinimas, dėl kurio Teisingumo Teismas neturi nei kompetencijos nuspręsti, nei tam reikiamų duomenų, nes Bendrasis Teismas jų nevertino [53].

[52] Žr. 2016 m. sausio 20 d. Sprendimą *Toshiba Corporation / Komisija* (C-373/14 P, EU:C:2016:26, 29 punktas).

[53] Šiuo klausimu pažymėtina, kad Komisija ir TČS skirtingai aiškina informaciją apie dailiojo čiuožimo varžybas, kurioms TČS pritarė.

5) Dėl šalių ketinimų analizės

119. Remdamasis Teisingumo Teismo suformuota jurisprudencija, pagal kurią valios elementai nebūtini konkurencijos ribojimui dėl tikslo nustatyti [54], ir, beje, manydamas, kad konkurencijos ribojimas dėl tikslo pakankamai pagrįstas išnagrinėjus tinkamumo taisyklių turinį ir tikslus, taip pat jų taikymo kontekstą, skundžiamo sprendimo 121 punkte Bendrasis Teismas nusprendė, kad apeliantės argumentai dėl šios ribojimo dėl tikslo nagrinėjimo dalies yra nereikšmingi.

120. Apeliantė nepritaria šiam vertinimui pirmojo pagrindo pirmoje dalyje ir dalyje trečios dalies, iš esmės Bendrajam Teismui priekaištaudama dėl to, kad jis neišnagrinėjo nė vieno jos argumento, kuriuo ginčijamas Komisijos atliktas faktinių aplinkybių vertinimas ginčijamame sprendime nurodyto konkurencijos ribojimo dėl tikslo konstatavimui pagrįsti.

121. Šiuo klausimu reikia pabrėžti, kad visos faktinės aplinkybės, kuriomis Komisija grindė savo analizę ir kurių Bendrasis Teismas nenagrinėjo, beje, apeliantė jas skundžia, nors nesiremia faktinių aplinkybių iškraipymu, susijusios su nepriklausomų varžybų pavyzdžiais, Komisijos nuomone, įrodančiais TČS ketinimą neleisti konkurentams patekti į atitinkamą rinką [55].

122. Atsižvelgdamas į pirmiau pateiktą analizę, kurią pateikęs siūlau pritarti apeliacinio skundo pirmajam pagrindui ir panaikinti Bendrojo Teismo sprendimą dėl konstatuoto konkurencijos ribojimo dėl tikslo, manau, kad šios faktinės aplinkybės gali būti reikšmingos TČS taisyklių poveikio analizei. Taip pat atsižvelgdamas į pateiktus argumentus dėl motyvavimo pagrįstumo manau, kad nebereikia nagrinėti pagrindo dėl motyvų nenurodymo.

4. Išvada dėl pirmojo pagrindo

123. Jeigu ribojimas dėl tikslo nėra aiškiai nustatytas, reikia išsamiai išnagrinėti jo poveikį SESV 101 straipsnio 1 dalies taikymo tikslu. Tokia analize siekiama nustatyti galimą susitarimo poveikį konkurencijai atitinkamoje rinkoje. Šiuo atveju išnagrinėjus vien tai, kaip praktiškai TČS aiškina ir taiko taisykles, bus galima nustatyti, ar šios taisyklės gali pakenkti konkurencijai. Kitaip tariant, reikės nagrinėti, ar dėl TČS diskrecijos ši federacija galėjo apriboti konkurenciją, neleisdama patekti į atitinkamą rinką, ir iš esmės tai gali būti nagrinėjama, tik jeigu atsižvelgta į atitinkamos priemonės (konkretų) *poveikį*.

124. Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, reikia pritarti apeliacinio skundo pirmajam pagrindui.

C. Dėl apeliacinio skundo antrojo pagrindo

125. Remdamasi apeliacinio skundo antruoju pagrindu TČS teigia, kad Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą, nes nenagrinėjo ieškinio ketvirtojo pagrindo, kurį nurodydama ji tvirtino, kad sprendimas nesuteikti leidimo trečiojo asmens *Icederby* Dubajuje (Jungtiniai Arabų Emyratai) turėjusioms vykti varžyboms (toliau – Dubajaus varžybos) nepateko į SESV 101 straipsnio taikymo sritį, nes, jos nuomone, šiuo sprendimu siekta teisėto ir jos etikos kodeksą, pagal kurį draudžiamos bet kokios lažybos, atitinkančio tikslo.

[54] Žr. 2006 m. balandžio 6 d. Sprendimą *General Motors / Komisija* (C-551/03 P, EU:C:2006:229, 77 punktas).

[55] Žr. ginčijamo sprendimo 175–177 konstatuojamąsias dalis.

126. Pirmiausia reikia atmesti įstojusių į bylą šalių pateiktą nepriimtinumu grindžiamą prieštaravimą, pagal kurį TČS, formaliai nurodydama teisės klaidas, iš tikrųjų Teisingumo Teismo prašo iš naujo įvertinti faktines aplinkybes, nors neteigia, kad Bendrasis Teismas jas iškraipė, o tai nepriimtina. Manau, kad remdamasi antruoju pagrindu TČS Bendrajam Teismui priekaištauja dėl netinkamo motyvavimo, nes jis nepateikė atsakymo dėl esminės jos argumentų dalies [56].

127. Dėl esmės reikia konstatuoti, kad, pirma, remdamasi apeliacinio skundo antruoju pagrindu TČS teigia ne tai, kad tinkamumo taisyklės nepatenka į SESV 101 straipsnio taikymo sritį, o tik tai, kad sprendimui nesuteikti leidimo Dubajaus varžyboms neturėjo būti taikoma ši nuostata, nes juo siekta teisėto tikslo.

128. Vis dėlto reikia konstatuoti, kad sprendimas nesuteikti leidimo Dubajaus varžyboms konkrečiai nenurodytas nei ginčijamame sprendime, nei skundžiamame sprendime. Nors dėl nesuteikto leidimo šioms varžyboms Komisija, regis, pradėjo tyrimą (gavusi M. Tuitert ir N. Kerstholt jai pateiktą skundą), per kurį priimtas ginčijamas sprendimas, ir šis leidimo nesuteikimas, kaip ir kiti varžybų pavyzdžiai, atrodo, buvo panaudotas siekiant iliustruoti, kaip šios taisyklės taikytos praktikoje, vis dėlto ginčijamas sprendimas priimtas dėl TČS tinkamumo taisyklių ir jų suderinamumo su SESV 101 straipsniu. Taigi Bendrasis Teismas nusprendė, kad savaime pakanka šių taisyklių išvadai, kad jos kėlė problemų konkurencijos teisės požiūriu, pagrįsti, neatsižvelgiant į konkretų nagrinėjamą renginį [57].

129. Šiuo klausimu reikia pažymėti, kad, priešingai, nei teigia apeliantė, ginčijamo sprendimo 1 straipsnyje vartojamas žodis „taikymas“ negali būti aiškinamas kaip susijęs su varžybomis Dubajuje, jį lemia Komisijos konstatuotas konkurencijos ribojimas ir dėl tikslo, ir dėl poveikio (nurodytas ginčijamo sprendimo 8.3 ir 8.4 skirsniuose) [58].

130. Antra, priešingai, nei teigia apeliantė, Bendrasis Teismas neatsisakė nagrinėti ieškinio ketvirtojo pagrindo, nes jis buvo išnagrinėtas kartu su antruoju ir trečiuoju pagrindais skundžiamo sprendimo 64 ir paskesniuose punktuose [59].

131. Dėl bendresnio klausimo, ar tinkamumo taisyklės gali nepatekti į SESV 101 straipsnio taikymo sritį kaip pagalbiniai ribojimai, iš pradžių skundžiamo sprendimo 100–104 punktuose pripažinęs TČS siekiamų tikslų, be kita ko, greitojo čiuožimo sąžiningumo apsaugos nuo su lažybomis susijusios rizikos tikslo, teisėtumą [60] ir tai, kad išankstinio leidimo sistema, skirta užtikrinti, kad visi organizatoriai laikytųsi bendrų standartų, yra mechanizmas, tinkamas su sporto specifika susijusių tikslų įgyvendinimui užtikrinti [61], Bendrasis Teismas nusprendė, kad

[56] Žr. 2013 m. balandžio 11 d. Sprendimą *Mindo / Komisija* (C-652/11 P, EU:C:2013:229, 41 punktas).

[57] Atrodo, šią Bendrojo Teismo išvadą patvirtina ir ginčijamo sprendimo 251–266 konstatuojamosiose dalyse Komisijos atlikta analizė dėl šių taisyklių proporcingumo siekiamiems tikslams, nors ši analizė konkrečiai nesusijusi varžybomis Dubajuje.

[58] Šiuo klausimu TČS pakartoja apeliacinio skundo pirmojo pagrindo pirmoje dalyje ir dalyje trečios dalies pateiktą argumentą, kad Komisija rėmėsi varžybomis Dubajuje, ginčijamo sprendimo 1 straipsnyje darydama išvadą, kad TČS pažeidė SESV 101 straipsnį, „kai priėmė ir *taikė* tinkamumo taisykles“ (pasvyruoju šriftu išskirta mano).

[59] Žr. šios išvados 96 punktą.

[60] Žr. skundžiamo sprendimo 100-104 punktus.

[61] Žr. skundžiamo sprendimo 108 punktą.

savavališkas ir neproporcingas tinkamumo taisyklių, visų pirma šiuo atveju TČS nustatytų sankcijų, pobūdis viršija tai, kas būtina šiems tikslams pasiekti, kaip tai suprantama pagal jurisprudenciją dėl pagalbinių ribojimų, be kita ko, pagal Sprendimą *Meca-Medina* [62].

132. Galiausiai reikia atmesti argumentą, kuriuo apeliantė Komisijai ir Bendrajam Teismui priekaištauja dėl neatsižvelgimo į teisės aktų raidą Korėjoje (*Icederby* koncepcijos kilmės šalis) lažybų srityje, nes šis aspektas nereikšmingas vertinant TČS tinkamumo taisyklių suderinamumą su Sąjungos konkurencijos teise. Taigi manau, kad Bendrasis Teismas pagrįstai jos nenagrinėjo.

133. Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, manau, kad reikia atmesti apeliacinio skundo antrąjį pagrindą.

D. Dėl prašymo išnagrinėti ginčą ir dėl bylos grąžinimo Bendrajam Teismui

134. Pagal Europos Sąjungos Teisingumo Teismo statuto 61 straipsnį, jei apeliacinis skundas yra pagrįstas, Teisingumo Teismas Bendrojo Teismo sprendimą panaikina. Jis gali pats paskelbti galutinį sprendimą, jei toje bylos stadijoje tai galima daryti, arba grąžinti bylą Bendrajam Teismui.

135. Šiuo klausimu pažymėtina, kad TČS prašė išspręsti ginčą, manydama, kad, jeigu Teisingumo Teismas panaikins skundžiamą sprendimą, jis galės išspręsti visą ginčą. Vis dėlto reikia konstatuoti, kad skundžiamo sprendimo panaikinimą pagrindžiantys motyvai nelemia viso ginčijamo sprendimo panaikinimo. Dėl tų motyvų šis sprendimas turi būti panaikintas tik tiek, kiek jame konstatuota, kad nagrinėjamų priemonių tikslas yra konkurencijos ribojimas, kaip tai suprantama pagal SESV 101 straipsnio 1 dalį. Todėl remiantis šios išvados 123 punkte priminta jurisprudencija reikia nustatyti, ar, kaip ginčijamame sprendime nusprendė Komisija, nagrinėjamų susitarimų „tikslas“ yra konkurencijos ribojimas, kaip tai suprantama pagal SESV 101 straipsnio 1 dalį.

136. Taigi dėl šio ginčo aspekto reikia nagrinėti fakto klausimus, remiantis aplinkybėmis, kurių Bendrasis Teismas nevertino skundžiamame sprendime, nes nusprendė, kad toks nagrinėjimas perteklinis, atsižvelgdamas į tai, kad Komisija nepadarė klaidos, ginčijamame sprendime pripažindama, kad nagrinėjamomis priemonėmis siekta antikonkurencinio tikslo. Nors tam tikri su faktinėmis aplinkybėmis susiję aspektai išties buvo aptarti Bendrajame Teisme per rašytinę ir žodinę proceso dalis, tik tas teismas turi jurisdikciją vertinti faktines aplinkybes. Be to, kadangi su poveikio konkurencijai analize susiję klausimai nebuvo nagrinėjami Teisingumo Teisme, šioje stadijoje negalima išnagrinėti bylos dėl šio aspekto.

137. Vadinasi, reikia grąžinti bylą Bendrajam Teismui ir atidėti bylinėjimosi išlaidų klausimo nagrinėjimą.

[62] Kalbant apie aplinkybes, į kurias atsižvelgė Bendrasis Teismas, visų pirma reikia pažymėti, kad skundžiamo sprendimo 97 punkte jis nusprendė, jog tinkamumo taisyklės leidžia apeliantei skirti netinkamumo sankcijas sportininkams, kai jie dalyvauja varžybose, kurioms nesuteiktas leidimas, net jeigu tuo metu apeliantės kalendoriuje nėra numatytos jokios varžybos ir net jeigu atitinkami sportininkai dėl kokios nors priežasties negali dalyvauti apeliantės organizuojamose varžybose.

IV. Priešpriešinio apeliacinio skundo pirmojo pagrindo analizė

138. Remdamosi pirmuoju pagrindu, kurį sudaro dvi dalys, priešpriešinį apeliacinį skundą pateikusios šalys ginčija skundžiamo sprendimo dalį, kurioje Bendrasis Teismas nusprendė, kad TČS nustatytas išimtinis ir privalomas arbitražo mechanizmas negalėjo būti laikomas „sustiprinančiu“ Komisijos apibūdintą konkurencijos ribojimą dėl tikslo.

139. Konkrečiau kalbant, priešpriešinį apeliacinį skundą pateikusios šalys tvirtina, kad Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą, nes nusprendė, kad ginčijamo sprendimo 8.7 skirsnyje Komisija negalėjo padaryti išvados, kad TČS arbitražo taisyklės sustiprina tinkamumo taisyklių nulemtą konkurencijos ribojimą dėl tikslo [63].

140. Apskritai skundžiamame sprendime Bendrasis Teismas, priešingai, nei Komisija ginčijamame sprendime, laikė teisėtomis TČS nustatytas taisykles, pagal kurias numatytas kreipimasis į arbitražo teismą sporto srityje [64] (šias taisykles jis nagrinėjo kaip „sunkinančią aplinkybę“ ir analizavo apskaičiuodamas baudos dydį [65]), ir laikė pakankama sportininkams, kurių teisės pažeistos, suteiktą galimybę kreiptis į nacionalinius teismus ir *ex post* reikalauti atlyginti žalą arba pateikti skundą nacionalinėms konkurencijos institucijoms ir Komisijai, kad būtų užtikrintas Sąjungos konkurencijos taisyklių ir teisės į veiksmingą teisminę gynybą veiksmingumas [66].

A. Dėl pirmojo pagrindo priimtinumo ir reikšmingumo

141. Pirmiausia reikia atmesti TČS pateiktą nepriimtinumu grindžiamą prieštaravimą, pagal kurį dėl priešpriešinio apeliacinio skundo pirmojo pagrindo būtų pakeistas Bendrajame Teisme nagrinėto ginčo dalykas. Nors ginčijamame sprendime ir skundžiamame sprendime nustatytas pagrindas neapima tam tikrų priešpriešinį apeliacinį skundą pateikusių šalių nurodytų aspektų, kaip antai SAT nepriklausomumo ir nešališkumo klausimo, todėl jie neturi būti nagrinėjami šioje analizėje, dauguma šių šalių pateiktų argumentų buvo aptarti per Komisijoje vykusią procedūrą ir nagrinėjant bylą Bendrajame Teisme, taigi dabar jais pagrįstai remiamasi ginčijant skundžiamą sprendimą.

142. Beje, TČS mano, kad šis pagrindas nereikšmingas, nes, kaip skundžiamo sprendimo 132 ir 137 punktuose konstatavo Bendrasis Teismas, ginčijamame sprendime Komisija tik papildomai nusprendė, kad šios federacijos priimtos taisyklės arbitražo srityje sustiprino kitų jos taisyklių, t. y. tinkamumo ir leidimo suteikimo taisyklių, nulemtą konkurencijos ribojimą dėl tikslo. Todėl nei ginčijamo sprendimo 1 straipsnis, kuriame konstatuotas padarytas pažeidimas, nei skundžiamo sprendimo dalis, kurioje atmesti dėl šio straipsnio TČS nurodyti ieškinio pagrindai, nė vienu aspektu negrindžiami Komisijos ir Bendrojo Teismo pateiktais tų taisyklių vertinimais.

143. Vis dėlto reikia konstatuoti, kad, net jeigu šie argumentai galėtų būti vertinami kaip pertekliniai, nes jais nebuvo grindžiamas ginčijamo sprendimo 1 straipsnyje konstatuotas pažeidimas, Bendrasis Teismas rėmėsi šiais vertinimais (beje, kaip pastabose tai pripažįsta pati

63 Žr. skundžiamo sprendimo 131–164 punktus.

64 Žr. skundžiamo sprendimo 154–156 punktus.

65 Skundžiamo sprendimo 142–153 punktai.

66 Žr. skundžiamo sprendimo 157–161 punktus.

TČS), iš dalies panaikindamas ginčijamo sprendimo 2 ir 4 straipsnius, kuriuose Komisija šiai federacijai nurodė nutraukti konstatuotą pažeidimą pakeičiant jos taisykles (įskaitant dėl arbitražo), antraip bus skirtos periodinės baudos [67].

144. Todėl, atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta šios išvados 141 punkte, manau, kad šį pagrindą reikia pripažinti priimtinu ir reikšmingu.

B. Dėl esmės

1. Pirminės pastabos

145. Pirmiausia reikia pažymėti, kad Bendrojo Teismo vartota sąvoka „sunkinanti aplinkybė“ apibūdinant TČS nustatytas arbitražo taisykles ir jų analizė apskaičiuojant baudas kelia tam tikrą painiavą [68]. Tai pasakytina ir apie ginčijamame sprendime Komisijos pateiktą arbitražo taisyklių kvalifikavimą kaip konkurencijos ribojimą „sustiprinančio elemento“.

146. Pirma, dėl Bendrojo Teismo vartotos sąvokos „sunkinanti aplinkybė“, pažymėtina, kad, kaip jis teisingai atkreipia dėmesį skundžiamo sprendimo 144 punkte, ginčijamame sprendime ši sąvoka nevartojama ir nedaroma nuoroda į 2006 m. baudų apskaičiavimo gaires [69]. Šiomis aplinkybėmis neaišku, kaip skundžiamo sprendimo 148 punkte Bendrasis Teismas galėjo pripažinti, kad Komisija „klaidingai nusprendė, kad <…> arbitražo taisyklės yra sunkinanti aplinkybė, kaip ji suprantama pagal 2006 m. gaires“.

147. Šią painiavą galima įžvelgti ir šalių pastabose. Komisija Bendrajam Teismui priekaištauja, kad jis grindė argumentus 2006 m. gairėmis (nors ji ginčijamame sprendime nenusprendė, kad arbitražo taisyklės buvo sunkinanti aplinkybė, kaip tai suprantama pagal tas gaires), o priešpriešinį apeliacinį skundą pateikusios šalys, darydamos nuorodą į ginčijamą sprendimą, vartoja ne tame sprendime Komisijos vartotą formuluotę „sustiprinantis elementas“, bet formuluotę „sunkinanti aplinkybė“ ir teigia, kad Komisija (jų nuomone, teisingai) kvalifikavo arbitražo taisykles kaip „sunkinančią aplinkybę“.

148. Vis dėlto reikia konstatuoti, kad tų gairių 28 punkte sąvoka „sunkinanti aplinkybė“ vartojama siekiant apibūdinti tam tikrus atvejus, kai Komisija gali pagrįstai padidinti pažeidėjui skiriamą baudą, t. y. be kita ko, dėl pažeidimo recidyvo, atsisakymo bendradarbiauti vykstant tyrimui arba trukdymo tyrimui ar darant pažeidimą subjekto vykdyto organizatoriaus arba kurstytojo vaidmens [70].

149. Nors, kaip Bendrasis Teismas teisingai konstatavo skundžiamo sprendimo 152 punkte, 2006 m. gairių 28 punkte pateiktas sunkinančių aplinkybių sąrašas nėra baigtinis, šiame sąraše nurodytoms aplinkybėms yra bendra tai, kad jose nurodomi neteisėti veiksmai ar aplinkybės, dėl kurių pažeidimas tampa dar kenksmingesnis ir kurios pateisina tam tikrą nubaudimą, padidinant atsakingai įmonei skiriamą sankciją. Taigi sunku įsivaizduoti, kad arbitražinės išlygos įtraukimas į sporto federacijos statutą, beje, kurio teisėtumo konkurencijos teisės požiūriu Komisija neginčijo, galėtų būti priskiriamas prie tokių atvejų.

[67] Žr. skundžiamo sprendimo 138 ir 145 punktus.

[68] Žr. skundžiamo sprendimo 142–153 punktus.

[69] Pagal Reglamento Nr. 1/2003 23 straipsnio 2 dalies a punktą skirtų baudų apskaičiavimo gairės (OL C 210, 2006, p. 2; toliau – 2006 m. gairės).

[70] Žr. skundžiamo sprendimo 150–152 punktus.

150. Antra, kalbant apie Komisijos pateiktą arbitražo taisyklių kvalifikavimą kaip konkurencijos ribojimą „sustiprinančio elemento“, šis požiūris taip pat kelia abejonių tiek materialinės teisės, tiek metodologiniu požiūriu. Be kita ko, kyla klausimas, kodėl Komisija nustatė, kad yra konkurencijos ribojimą sustiprinančių elementų, darančių poveikį galimam ribojimo pagrindimui, bet to savaime nelaikė pažeidimu. Beje, man kyla klausimas, kokia tokio kvalifikavimo teisinė vertė ir koks jo tikslas konkurencijos teisės požiūriu, nes jis pateiktas tik papildomai.

151. Be to, Komisijos sprendimas kvalifikuoti išimtinio ir privalomo kreipimosi į arbitražą mechanizmą kaip konkurencijos ribojimą „sustiprinantį elementą“ pavienėje ir atskiroje pažeidimo konstatavimo analizėje atrodo bent jau keistai[71]. Šiuo atžvilgiu gali kilti klausimas, kodėl Komisija arbitražo taisyklių nagrinėjimo paprasčiausiai neįtraukė į TČS priimtų taisyklių analizę, jeigu manė, kad tokios taisyklės vienaip ar kitaip gali pakenkti konkurencijai. Tai juo labiau stebina, nes Komisija, regis, nagrinėjo TČS nustatytų taisyklių visumą (ar normatyvinę „ekosistemą“), siekdama konstatuoti, kad jos trikdo konkurenciją[72].

152. Po šių paaiškinimų reikia išnagrinėti, ar Bendrasis Teismas nepadarė teisės klaidos, nuspręsdamas, kad išimtinio ir privalomo kreipimosi į arbitražą mechanizmas negalėjo būti kvalifikuotas kaip konstatuotą konkurencijos apribojimą „sustiprinantis elementas“.

2. Dėl priešpriešinio apeliacinio skundo pirmojo pagrindo pirmos dalies

153. Priešpriešinio apeliacinio skundo pirmojo pagrindo pirmoje dalyje jį pateikusios šalys Bendrajam Teismui priekaištauja, kad jis padarė klaidų, analizuodamas SAT išimtinės kompetencijos nagrinėti ginčus dėl TČS sprendimų dėl netinkamumo antikonkurencinių aspektų pagrindimą.

154. Visų pirma pažymėtina, kad priešpriešinį apeliacinį skundą pateikusių šalių argumentai iš esmės grindžiami jų nustatytu bylų, susijusių su sporto specifika, kurių nagrinėjimas SAT iš principo gali būti grindžiamas teisėtais interesais, ir ekonominio pobūdžio bylų, neturinčių akivaizdaus ryšio su sportu, kurių dėl šios priežasties neturėtų apimti SAT išimtinė kompetencija, atskyrimu.

155. Manau, šie argumentai neįtikina, nes jie grindžiami tarytum „dirbtiniu“ atskyrimu. Nors teoriškai tam tikrais atvejais gali būti nustatytas „vien sportinių“ (ar susijusių su neekonominiais sporto aspektais) bylų ir kitų, t. y. „vien ekonominių“, bylų atskyrimas, praktiškai šis atskyrimas tikrai nebūtų lengvas, nes šiuos du aspektus sunku atsieti.

156. Panagrinėkime priešpriešinį apeliacinį skundą pateikusių šalių pavyzdį, nurodytą siekiant pagrįsti savo argumentus, kai priimamas individualus sprendimas dėl sportininko netinkamumo, grindžiamas tinkamumo taisyklėmis, kurios gali būti nesuderinamos su konkurencijos teise. Nenorėčiau pritarti šių šalių argumentams, kad toks sprendimas iš esmės susijęs su konkurencijos teisės klausimu, o tai, kad ginčas kilo profesionalaus sporto srityje, yra tik

[71] Vertinimai dėl arbitražo taisyklių yra pateikti skirsnyje, kuris eina po išvados dėl konkurencijos ribojimo buvimo, t. y. ginčijamo sprendimo 8.7 skirsnyje. Šiame skirsnyje Komisija nepadarė išvados, kad arbitražo taisyklės yra atskiras konkurencijos teisės pažeidimas, o tik nusprendė, kad jos sustiprina konkurencijos apribojimus, kuriuos lėmė tinkamumo taisyklės.

[72] Pavyzdžiui, reikia konstatuoti, kad 2018 m. liepos 18 d. Komisijos sprendime C(2018) 4761 *final* dėl procedūros pagal SESV 102 straipsnį ir EEE susitarimo 54 straipsnį (AT.40099 – *Google Android*) Komisija išnagrinėjo konstatuotą konkurencijos ribojimą „sustiprinančius elementus“ šiam konstatavimui skirtame sprendimo skirsnyje (1132–1145 konstatuojamosios dalys), o ne atskirame ir po šio konstatavimo esančiame skirsnyje.

aplinkybė. Tai, kad sporto federacijos priimtos taisyklės ginčijamos konkurencijos teisės požiūriu, nebūtinai reiškia, kad individualus sprendimas dėl sportininko netinkamumo (priimtas remiantis šiomis taisyklėmis) susijęs ne (vien) su sporto klausimu. Taigi tai, kad organizavimą ir sportininkų dalyvavimą tam tikrose sporto varžybose reglamentuojančios sporto federacijos priimtos taisyklės gali būti neproporcingos siekiamiems tikslams ir gali padaryti neigiamą poveikį konkurencijai, nereiškia, kad patys siekiami „sporto“ tikslai yra neteisėti.

157. Antra, svarbu konstatuoti, kad tiek Komisija ginčijamame sprendime, tiek Bendrasis Teismas skundžiamame sprendime teisingai pripažino, kad išimtinio ir privalomo kreipimosi į arbitražą mechanizmo naudojimas paprastai yra leidžiamas ginčų sprendimo metodas ir kad arbitražinės išlygos įtraukimas savaime neriboja konkurencijos[73]. Šiuo atveju Europos Žmogaus Teisių Teismas padarė tokią pačią išvadą ir nusprendė, kad sporto kontekste yra teisėta pateikti nagrinėti ginčus tarptautiniam specializuotam arbitražo teismui, kaip antai SAT, nes toks mechanizmas užtikrina procesinį vienodumą, teisinį saugumą ir sparčiai bei ekonomiškai priimamus sprendimus, be to, patvirtino SAT nepriklausomumą ir nešališkumą[74].

158. Sunku įsivaizduoti, kaip būtų galima surengti bet kokios sporto šakos varžybas ar kaip jos galėtų vykti, jeigu kiekvienas dalyvis (sportininkas ar sporto klubas) turėtų galimybę ginčyti vieną ar kitą tokių varžybų aspektą nacionaliniuose teismuose ar kitoje teisminėje institucijoje, remdamasis bet kokiu teisiniu pagrindu, be kita ko, tai būtų daroma vykstant tarptautinėms varžyboms, kurios dėl savo pobūdžio potencialiai lemtų nacionalinių teismų gausybę, o tai savaime reikštų esamos sistemos suskaidymą.

159. Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, pritariu skundžiamo sprendimo 156 punkte pateiktam Bendrojo Teismo vertinimui, pagal kurį arbitražo privalomumas ir tai, kad pagal arbitražo taisykles SAT turi išimtinę kompetenciją spręsti ginčus dėl sprendimų dėl netinkamumo, gali būti pateisinami su specifiniu sporto pobūdžiu susijusiais teisėtais interesais. Todėl manau, kad nevalstybinis konfliktų sprendimo pirmojoje ar apeliacinėje instancijose, kaip antai SAT, mechanizmas suteikiant galimybę, nors ir ribotą, kreiptis į valstybės teismą, kaip į paskutinę instanciją, yra tinkamas tarptautinio sporto arbitražo srityje.

160. Atsižvelgdamas į tai, kas nurodyta, manau, kad reikia atmesti priešpriešinio apeliacinio skundo pirmojo pagrindo pirmą dalį.

C. Dėl priešpriešinio apeliacinio skundo pirmojo pagrindo antros dalies

161. Pirmojo pagrindo antroje dalyje priešpriešinį apeliacinį skundą pateikusios šalys teigia, kad Bendrasis Teismas padarė teisės klaidą, kai nusprendė, jog arbitražo taisyklės nedaro neigiamo poveikio Sąjungos konkurencijos teisės veiksmingumui ir teisei į veiksmingą teisminę apsaugą. Šiuo aspektu šios šalys nurodo tam tikrą problematiką, aptartą per Komisijoje vykusią procedūrą ir nagrinėjant bylą Bendrajame Teisme, kuria dabar remiamasi ginčijant skundžiamą sprendimą. Konkrečiau kalbant, šios šalys skundžia Bendrojo Teismo vertinimą, pateiktą pirmiausia dėl SAT ir Šveicarijos federalinio teismo „nepriklausymo“ Sąjungos teisminei sistemai ir dėl to, kad šios dvi instancijos ribotai atsižvelgia į Sąjungos konkurencijos teisę, paskui dėl nagrinėjamo arbitražo

[73] Žr. skundžiamo sprendimo 154 punktą ir ginčijamo sprendimo 269 konstatuojamąją dalį.

[74] Žr. 2018 m. spalio 2 d. Europos Žmogaus Teisių Teismo sprendimo *Mutu ir Pechstein prieš Šveicariją*, CE:ECHR:2018:1002JUD004057510, 98 ir 159 punktus.

mechanizmo faktinio privalomumo sportininkams ir galiausiai dėl fragmentiškų, ribotų, todėl neveiksmingų nacionalinių teismų vykdomos TČS drausminės veiklos ir atitinkamų arbitražo sprendimų kontrolės galimybių [75].

162. Pirma, primenu, kad Sąjungos teisinė sistema grindžiama teismine sistema, turinčia garantuoti nuoseklų ir vienodą Sąjungos teisės aiškinimą. Šiuo tikslu nacionaliniai teismai ir Teisingumo Teismas garantuoja visišką ir veiksmingą Sąjungos teisės taikymą visose valstybėse narėse ir iš šios teisės jos subjektams kylančių teisių teisminę apsaugą [76], įskaitant konkurencijos teisės srityje [77]. Šiuo klausimu naudojimasis arbitražu gali susilpninti visišką Sąjungos teisės veiksmingumą ir vienodumą, taip pat veiksmingos teisminės gynybos galimybę, jeigu arbitražo teismas nėra Sąjungos sistemos dalis ir jam netaikoma išsami nacionalinių teismų vykdoma Sąjungos teisės laikymosi kontrolė [78].

163. Šiuo atžvilgiu reikia pažymėti, kad Teisingumo Teismas išskiria, pirma, su valstybėmis narėmis sudarytas sutartis, pagal kurias arbitražas privalomas privačioms šalims ir juo siekiama ginčams netaikyti jų teismų jurisdikcijos, ir, antra, komercinį arbitražą, nulemtą atitinkamų šalių laisvai pareikštos valios ir taikomą lygiaverčių šalių ginčams [79].

164. Grįsdamos priešpriešinį apeliacinį skundą jį pateikusios šalys teigia, kad nagrinėjamos arbitražo taisyklės nėra tikro komercinio arbitražo taisyklės ir turi būti vertinamos remiantis tokiu pačiu pagrindu, kaip bylose *Achmea* ir *PL Holdings*, nes sportininkams taikoma išimtinė SAT kompetencija yra panaši į valstybių narių nustatytą kompetenciją, taikomą privačioms šalims dvišalių investicijų sutarčių srityje. Vis dėlto, manau, kad tose bylose nurodyti argumentai bet kuriuo atveju netaikomi arbitražo taisyklėms šioje byloje, visų pirma atsižvelgiant į skirtingas arbitražo procedūras.

165. Skirtingai, nei bylose *Achmea* ir *PL Holdings*, susijusiose su valstybių narių tarpusavio pasitikėjimo ir lojalaus bendradarbiavimo principais, kuriose nagrinėta su valstybe nare sudaryta (dvišalė investicijų) sutartis, pagal kurią šios valstybės privačioms šalims negali leisti kreiptis dėl ginčų sprendimo į Sąjungos teisminei sistemai nepriklausančią instituciją [80], pagrindinėje byloje nagrinėjamas arbitražas taikomas privačių asmenų ir tarptautinės sporto federacijos (o ne valstybės narės) santykiams. Taigi, kaip skundžiamo sprendimo 162 punkte nurodė Bendrasis Teismas, SAT nėra įsteigtas tarptautine sutartimi, pagal kurią valstybės narės būtų sutikusios netaikyti savo teismų jurisdikcijos ginčams, galintiems kilti dėl konkurencijos teisės taikymo ar aiškinimo. Dėl jau nurodytų priežasčių negalima pagal analogiją taikyti tuose sprendimuose nustatytų principų.

166. Antra, pažymėtina, kad tiek priešpriešinį apeliacinį skundą pateikusios šalys, tiek Komisija Bendrajam Teismui priekaištauja, kad jis neatsižvelgė į konkrečią sporto arbitražo tvarką, be kita ko, į tai, kad jis yra ne tikras komercinis arbitražas, dėl kurio dvi šalys laisvai susitaria, o TČS

[75] Žr. ginčijamo sprendimo 270–286 konstatuojamąsias dalis.

[76] Žr. 2018 m. kovo 6 d. Sprendimą *Achmea* (C-284/16, EU:C:2018:158, 35 ir 36 punktai, taip pat juose nurodyta jurisprudencija).

[77] Žr. 2022 m. vasario 9 d. Sprendimą *Sped-Pro / Komisija* (T-791/19, EU:T:2022:67, 91 punktas).

[78] Žr. 2021 m. spalio 26 d. Sprendimą *PL Holdings* (C-109/20, EU:C:2021:875, 45 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija) ir 2018 m. kovo 6 d. Sprendimą *Achmea* (C-284/16, EU:C:2018:158, 58–60 punktai ir juose nurodyta jurisprudencija).

[79] Žr. 2018 m. kovo 6 d. Sprendimą *Achmea* (C-284/16, EU:C:2018:158, 55 punktas ir jame nurodyta jurisprudencija).

[80] Žr. 2021 m. spalio 26 d. Sprendimą *PL Holdings* (C-109/20, EU:C:2021:875, 45–47 punktai) ir 2018 m. kovo 6 d. Sprendimą *Achmea* (C-284/16, EU:C:2018:158, 58–60 punktai).

vienašališkai pripažintas vienareikšmiškai privalomu sportininkams arbitražas, antraip jiems gresia draudimas dalyvauti šios federacijos rengiamose varžybose, taigi ir negalėjimas verstis savo profesija.

167. Nors gali būti, kad išties egzistuoja „įgaliojimų asimetrija“ tarp sporto federacijos ir sportininkų, kuri gali lemti išvadą, kad jie neturi jokio kito pasirinkimo, kaip tik laikytis šios federacijos taisyklių [81], manau, kad negalima pritarti tokiam argumentui, jeigu, pirma, nekeliamas SAT nepriklausomumo ir nešališkumo klausimas ir, antra, kreipimasis į SAT gali būti pateisinamas teisėtais interesais, siejamais su reikalavimu, kad sporto ginčus nagrinėtų specializuota teisminė institucija [82].

168. Todėl, kaip Bendrasis Teismas, manau, kad nagrinėjamos arbitražo taisyklės – konkrečiai ir vien jos – negali sustiprinti TČS tinkamumo taisyklių nulemto konkurencijos ribojimo.

169. Atsižvelgdamas į pateiktus argumentus manau, kad reikia atmesti priešpriešinio apeliacinio skundo pirmąjį pagrindą.

V. Išvada

170. Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, siūlau Teisingumo Teismui:

– panaikinti 2020 m. gruodžio 16 d. Europos Sąjungos Bendrojo Teismo sprendimą *International Skating Union / Komisija* (T-93/18, EU:T:2020:610),

– grąžinti bylą Europos Sąjungos Bendrajam Teismui,

– atmesti priešpriešinį apeliacinį skundą,

– atidėti bylinėjimosi išlaidų klausimo nagrinėjimą.

[81] Žr. 2018 m. spalio 2 d. Europos Žmogaus Teisių Teismo sprendimo *Mutu ir Pechstein prieš Šveicariją*, CE:ECHR:2018:1002JUD004057510, 113–115 punktus.

[82] Žr. šios išvados 157–159 punktus.